
Werkplan Stichting SWSL 2021

Lokaal, Sociaal en Duurzaam

Inhoudsopgave

Voorwoord	04
Leeswijzer	05
Hoofdstuk 1 Kennismaken met SWSL	
1.1. Van afstemming naar samenwerking en integrale aanpak	06
1.2. SWSL als innovator en ondersteuner	07
1.3. Werkwijzen SWSL	07
1.4. Communities RPC en OHW	08
1.4.1. Ru Pare Community (RPC)	08
1.4.2. Ons Huis Wildeman (OHW)	09
Hoofdstuk 2 Nieuw West programmering	
2.1. Nieuw-West, stadsdeel breed	
2.1.1. Netwerk informele zorg Nieuw-West	11
2.1.2. Commons Lab	14
2.1.3. Platform Armen nemen het woord; allianties tegen armoede	16
2.1.4. Mantelzorg	19
2.1.5. EC Westerlicht	22
2.2. Slotervaart programmering	
2.2.1. Hulp in de Buurt (HiB)	24
2.2.2. Hulp in de Buurt, Informele Zorginitiatieven en de Buurtteams	28
2.2.3. Informeel taalaanbod: 'Taal de Sociale Basis'	28
2.2.4. Samen aan de Slag in Slotervaart	30
2.2.5. Samenwerking Wijktafeloverleg Slotervaart, SWSL en Combiwel	33
2.3. Huis van de wijk De Buurtzaak	
2.3.1. Werkwijze De Buurtzaak	34
2.3.2. Rol De Buurtzaak in Slotervaart	34
2.3.3. Spelregels en openingstijden	35
2.3.4. Programmering De Buurtzaak in Slotervaart Noord	37
2.3.4.1 Activering en participatie door en voor bewoners	37
2.3.4.2 Samen Leren in de Wijk: Slotervaart	39
2.3.4.3 Innovatiebudget	42
2.3.4.4 Kunst en Cultuur	45

2.3.4.5	Buurtpanel 'Wij Zijn de Wijk': schoon, heel en veilig Slotervaart	48
2.3.4.6	Bewonersinitiatieven en regiegroep	48
2.3.5.	Teamsamenstelling De Buurtzaak	49

Hoofdstuk 3 Ons Huis Wildeman

3.1.	Inleiding	50
3.2.	Van afstemmen naar samenwerken naar integraal werken	51
3.3.	Programmering 2021	52
3.3.1	Regie op samenwerking naar integratie	53
3.3.2	Samen Leren in de Wijk: Wildeman	53
3.3.3	Samen voor elkaar Wildeman (voorheen Wildeman Vooruit)	54
3.3.4	Wildeman Gezond	54
3.3.5	Wildeman Groen	55
3.3.6	Wildeman Jong	55
3.3.7	Wildeman werkt en participeert	55
3.4.	OHW; Inhuis partners	55
3.5.	Facilitaire dienst OHW: beheer, klein (achterstallig) onderhoud, schoonmaak, receptie	56
3.6.	EFRO aanvraag: verbouwing en economische impact	57
3.7.	Communicatie	58
3.8.	Activiteiten (werk) en ontwikkelbudget	58
3.9.	Herinrichting openbare ruimte OHW	59
3.10.	Sabr (geduld)	59

Hoofdstuk 4 Programma's stadsdeel West

4.1.	Inleiding	60
4.2.	Activiteiten en programma's SW-SL in West	61
4.2.1.	Makelpunt Zorg & Welzijn; bouwen aan de sociale basis in West	61
4.2.1.1.	Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen	62
4.2.1.2.	Makelpunt: Matching op aanvraag informeel en formeel	63
4.2.1.3.	De waarde van wederkerigheid als aanjager tot activering en participatie	65
4.2.1.4.	Resultaatgerichtheid en prestaties 2021	65
4.2.2.	Hulp in de Buurt bij Armoede	66
4.2.3.	Toerusting en begeleiding	68
4.2.4.	Samenredzaam initiatieven voor specifieke doelgroepen	70

Voorwoord

Voor u ligt het werkplan van stichting Samenwonen-Samenleven voor 2021. Het betreft de plannen voor stadsdeel Nieuw-West (stadsdeelbreed, Slotervaart breed en het Huis van de Wijk De Buurtzaak in Slotervaart Noord), alsook de plannen voor Ons Huis Wildeman in Osdorp en de aanpak in stadsdeel West.

De titel van het 2021 werkplan is “Lokaal, Sociaal, Duurzaam”, kortom LSD. Dat is niet omdat we graag in hogere sferen (willen) verkeren maar om kort aan te geven waar SWSL voor staat.

Lokaal actief zijn is voor SWSL een abc'tje en zit in de genen van de organisatie. Het impliceert gebiedsgericht werken, maar vooral ook vraaggericht en partners in het gebied (informeel en regulier) te verleiden en in staat te stellen integraal samen te werken. Lokaal actief zijn impliceert voor SWSL het proces van “commoning” stimuleren: op basis van gemeenschappelijke ambities en belangen tot samenwerking komen, en via samenwerking tot een integrale aanpak te komen. Daarmee wordt, wat betreft SWSL, gekanteld. Om kansen te verzilveren moet de gemeente de regie over inhoud, organisatie, aansturing en beschikbare budgetten delen met commoning partners op lokaal niveau.

Sociaal betekent voor SWSL vóór alles inclusiviteit garanderen. Dat betekent dat iedereen als deelnemer wordt aangesproken en dat deelnemers niet als klant en of cliënt worden bejegend. Sociaal betekent ook wederkerigheid. Het betekent daarnaast dat we – in alles wat we doen – armoede bestrijden. In de vorm van empowering, taal- en conversatielessen, participatieplekken, leerwerktrajecten. De community die we bouwen is een vangnet en springplank voor die bewoners die – om wat voor reden dan ook – moeite hebben mee te doen in de samenleving of zich staande te houden op de arbeidsmarkt.

Duurzaam betekent dat we niet alleen investeren in duurzame energie initiatieven zoals Energie Coöperatie Westerlicht en haar plannen voor alternatieve energieprojecten die door bewoners beheerd worden (zonnepanelen op daken waaronder het dak van Ru Paré Community en Sloterplas als warmtebron) maar ook dat we inzetten op wat zo mooi heet het verkleinen van de ecologische voetafdruk.

Leeswijzer

Dit werkplan is gesplitst in drie hoofdstukken:

In het eerste hoofdstuk introduceren we SWSL in het kort. Daarbij zoomen we vooral in op de werkwijzen die SWSL hanteert en die de organisatie sterk innovatief maakt. Daarnaast worden in dit hoofdstuk de communities van de Ru Paré het nieuwe project Ons Huis Wildeman (OHW) in Osdorp beschreven.

Hoofdstuk 2 beschrijft de programmering gericht op drie geografische locaties in Nieuw-West: de programma's die zich richten op het volledige stadsdeel (hoofdstuk 2.1), programma's op Slotervaart niveau (hoofdstuk 2.2) en meer lokaal de programma's en werkwijzen van het huis van de Wijk De Buurtzaak in Slotervaart Noord (hoofdstuk 2.3). Daarin zoomen we in op de werkwijze en de rol van De Buurtzaak, de praktische zaken, de programmering en een omschrijving van het team. Hoofdstuk drie gaat vervolgens in op ons nieuwste project Ons Huis Wildeman in Osdorp. We beschrijven wederom de werkwijze, de partners en de programmering van OHW. Daarnaast leest u in dit hoofdstuk een beschrijving van de EFRO aanvraag, de communicatie, activiteiten en herinrichting van de openbare ruimte.

In hoofdstuk 3 worden de activiteiten en programmering van SWSL in stadsdeel West beschreven.

In de bijlage vindt u een specificatie van de begroting van de afzonderlijke programma's voor 2021.

Veel leesplezier!

Team SWSL

Amsterdam, 29 september 2020

Hoofdstuk 1: Kennismaken met SWSL

1.1. Van afstemming naar samenwerking en integrale aanpak

SWSL heeft haar hoofdvestiging in de Ru Paré Community in Slotervaart. In dit deel van Nieuw-West exploiteert en programmeert SWSL het huis van de wijk De Buurtzaak. Met ingang van 1 september exploiteert en programmeert SWSL ook Ons Huis Wildeman, een community in wording in de Wildemanbuurt (Osdorp). SWSL is ook programmatisch actief in Stadsdeel West.

In de Ru Paré Community worden synergievoordelen ten volle benut. Daarom heeft SWSL de slogan 1+1=3 geïntroduceerd; een slogan die steeds meer navolging krijgt in de stad. Welzijnsactiviteiten, activiteiten op het gebied van participatie en arbeidsbemiddeling, dagbestedings-activiteiten, maatschappelijke dienstverlening, onderwijs, groene en duurzame activiteiten worden in de Ru Paré op elkaar afgestemd. In de afstemming worden vormen van samenwerking ontwikkeld; bij voorkeur duurzame vormen van samenwerking. In de samenwerking worden dan vervolgstappen gezet richting een integrale inzet met en voor de wijkpartners en met en voor bewoners.

Vanuit de Ru Paré Community worden – op basis van deze synergie voordelen – nieuwe smaakmakende initiatieven gerealiseerd. Enkele van die initiatieven zijn: Energie Coöperatie Westerlicht voor groen, duurzaam en sociaal en de Coöperatie “Samen aan de slag” waarbij 8 wijkpartners de handen in een hebben geslagen waar het gaat om coaching, bemiddeling en jobcreation met en voor bewoners met afstand tot de arbeidsmarkt. Het initiatief “Samen leren in de wijk” is ook zo’n voorbeeld. In dit initiatief wordt welzijn en onderwijs gecombineerd.

De werkwijze van SWSL sluit aan bij de prioriteiten van het college van B&W, zoals vermeld in het stedelijke kader sociale basis. Die aansluiting betreft dan niet alleen de aard van de activiteiten maar ook de onderliggende werkwijze. In de SWSL werkwijze worden wijkbewoners, met name sleutelpersonen, gewaardeerd en ondersteund in het versterken en ontwikkelen van onderlinge, wederzijdse en wijkgerichte solidariteit, saamhorigheid en omzien naar elkaar. Door om te zien naar bewoners in een kwetsbare positie wordt niet alleen de sociale samenhang versterkt maar groeien bewoners ook in zelfredzaamheid en het vermogen om regie te (her)pakken over het eigen leven. De

kernwaarde van SWSL hierbij is dat het gaat om solidariteit, saamhorigheid en “wederkerigheid”. Daarbij wordt in de werkwijze structureel gezocht naar de kansen om “meervoudig gebruik” van netwerken, expertises, faciliteiten en voorzieningen te verzilveren. In het meervoudig gebruik van sociaal en fysiek ‘kapitaal’ wordt een solidariserende wijkconomie gestimuleerd.

1.2. SWSL als innovator en ondersteuner

Vanwege haar expertises speelt SWSL in de stadsdelen Nieuw-West en West een rol als innovator en ondersteuner. In de genoemde stadsdelen kent SWSL een groot aantal wijkpartners en maakt zij deel uit van netwerken (al dan niet zelf geïnitieerd) en structurele samenwerkingsverbanden.

Met name de rol van SWSL als Innovator wordt gewaardeerd. Dat is omdat SWSL out of the box werkt, denkt en handelt, en deze out of the box denk- en handelswijze combineert met een coherente en uiterst consistente aanpak. Daarmee garanderen we als organisatie een blijvende vernieuwing in onze werkvormen (methoden), samenwerkingsverbanden en activiteiten. Kortom, SWSL als blijvend lerende organisatie.

De werkwijzen en werkvormen die SWSL hanteert, garanderen het samen met de bewoners ontwikkelen van activiteiten en projecten met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners. De ontwikkelaars, uitvoerders en regisseurs van de activiteiten zijn mensen zelf.

1.3. Werkwijzen SWSL

- B.O.S. werkwijze: van Binnenuit, van Onderop en Samen

De B.O.S. werkwijze betekent: van Binnenuit, van Onderop en Samen. De activiteiten en projecten worden met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners ontwikkeld en uitgevoerd. De ontwikkelaars, uitvoerders en regisseurs van de activiteiten zijn mensen zelf. Individuele initiatieven en ambities worden – waar mogelijk – in collectieve verbanden samengebracht. De B.O.S. werkwijze wordt gestut door enkele waarden: Wederkerigheid, Inclusiviteit en Solidariteit.

- Wederkerigheid als aanjager van emancipatie

Binnen De Buurtzaak en breder, de Ru Paré Community, wordt de waarde van wederkerigheid sinds jaren omarmt als ‘de aanjager van emancipatie’. De bewoners en bewonersgroepen die gebruik maken van de ruimtes, faciliteiten en diensten van Ru Paré Community, worden uitgenodigd om hun talenten, tijd en expertise voor anderen in te zetten. Hierdoor komen deze talenten, vaardigheden en ervaringskennis beschikbaar en wordt het emancipatie- en participatieproces van nieuwe deelnemers en groepen bevorderd.

“Wederkerigheid” als waarde biedt SWSL de mogelijkheid om het meervoudig gebruik van talenten, expertises, netwerken, faciliteiten en voorzieningen te bevorderen. We spreken in dit verband wel eens van de “omgekeerde Matroesjka”. Normaliter zit in het Russische poppetje een kleiner poppetje en daarin een nog kleinere. Bij de omgekeerde Matroesjka halen we een groter poppetje uit een

kleiner poppetje. We beginnen met een eenvoudige activiteit, waarderen en benutten en stutten de talenten en expertises van de deelnemers, traceren kansen voor doorontwikkeling en verzilveren die vervolgens. Ook kan het zijn dat initiatieven uitgenodigd worden om de handen in een te slaan en in coöperatief verband programma's te ontwikkelen. Een voorbeeld hiervan is de coöperatie Samen aan de Slag waarin initiatieven gericht op participatie en empowering, bemiddelen naar reguliere arbeidsplaatsen gecombineerd met jobcreation voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. De geambieerde vervolgstap is het overnemen van taken van de stadsreiniging met betrekking tot de publieke ruimte rondom Sloterplas.

In het sociale domein, maar ook in andere domeinen worden faciliteiten – bijvoorbeeld vierkante meters – maar ook voorzieningen – bijvoorbeeld een loket – enkelvoudig gebruikt. Dat geldt ook voor talenten van mensen, expertises van individuele bewoners en of organisaties en last but not least voor netwerken. Activiteiten en programma's zijn ingekaderd en sterk gefragmenteerd. Door in de werkwijze het “meervoudig gebruik” centraal te stellen, ontschotten we activiteiten en programma's. Integraal heet dat dan. Voorbeelden hiervan zijn de door SWSL geïnitieerde gemeenschappen: “Samen leren in de wijk” en “Samen aan de slag”.

- Inclusiviteit

Naast “Wederkerigheid” is “inclusiviteit” een waarde waarop de werkwijze van SWSL is gebaseerd. In alles en in elke activiteit bewaken we de inclusiviteit. Hierbij gaat er het met name om activiteiten en programma's zo in te richten dat ook bewoners die niet of in geringe mate deelnemen aan de samenleving – om welke redenen dan ook – zich welkom voelen en zich uitgenodigd weten deel te nemen en deelnemer te zijn van een activiteit. In dit verband spreken we niet van “klanten” en “cliënten”. Deze termen zijn taboe binnen SWSL. Ook hulpvragende bewoners of bewoners die dat zetje in de rug kunnen gebruiken zijn “participanten”; deelnemers. Als SWSL zetten we ons als het ware in om van de “klant” weer burger te maken. Onze kritiek is dat burgers van Amsterdam te vaak in de rol van “klant” gedrukt worden. Dat is een degradatie.

- Solidariteit

“Wederkerigheid” en “inclusiviteit” koppelen we vervolgens weer aan een andere waarde, die van solidariteit. Of in welzijnstermen “samenredzaamheid”. De individuele zelfredzaamheid en het vermogen tot zelfregie over het eigen leven is een groot goed. Evenwel wordt ieder mens in collectieve verbanden sterker, zelfredzamer en beter in staat om zich te ontplooien en te ontwikkelen. Wij menen dat “gemeenschappen” op lokaal niveau, in de buurt en wijk als vangnet maar ook als springplank fungeren.

1.4. Gemeenschappen RPC en OHW

1.4.1. Ru Paré Community (RPC)

Stichting SWSL is de initiatiefnemer van Stichting Samen Ondernemen (zusteronderneming). En Stichting Samen Ondernemen is de exploitant van de Ru Paré, ooit een basisschool en nu een Community van meer dan 3000 m², gelegen in hartje Slotervaart (Chris Lebeauststraat 4). In de Ru

Paré Community zijn diverse organisaties en instellingen gevestigd. Ook het Huis van de Wijk, 'De Buurtzaak', is in de Ru Paré gevestigd en maakt daarmee deel uit van de Community. Bewonersgroepen kunnen gebruik maken van het gebouw en de aanwezige voorzieningen, netwerken en expertises. Bij binnenkomst, komen de bezoekers in het prachtige theaterrestaurant, dat ruimte biedt aan 250 mensen en tijdens coronatijd zo'n 60 à 70 personen. Het theaterrestaurant biedt een podium voor talent, kunst en cultuur, maar ook worden er regelmatig debatten en seminars georganiseerd. Het gebouw heeft een prachtige tuin. Een deel daarvan wordt als moestuin gebruikt terwijl het andere (overgrote) deel is voorzien van picknickbanken, die tussen de vele duurzame bloemen, bomen en fruitbomen staan. De laatste jaren zijn de nodige fysieke verbeteringen aangebracht waardoor het gebouw voor verschillende doelgroepen toegankelijker is gemaakt. Niet alleen is het gebouw van een lift voorzien, ook zijn de ingangen rolstoelvriendelijk. In de Ru Paré hebben bewoners, bewonersgroepen en SWSL partners een mogelijkheid om mettertijd vierkante meters te benutten en te participeren in een rijk geschakeerde programmering. Bovendien wordt er nagenoeg nooit nee gezegd in de Ru Paré, immers met wat flexibiliteit in de organisatie en meer dan 3000 m² hebben we die luxe. Luxe is ook het feit dat de Ru Paré twee keukens heeft. Een keuken grenzend aan de theaterzaal, inclusief een bar en een keuken als onderdeel van het Huis van de Wijk 'De Buurtzaak'. In de aparte keuken van De Buurtzaak kunnen kwetsbare vrouwen en meisjes, die soms geen andere uitgaansmogelijkheid hebben, elkaar in zogenaamde kookclubjes treffen. Ook de zelforganisaties maken er gebruik van voor community diners. De aula (met airco) van de Ru Paré is ook een asset, deze wordt voor grotere bijeenkomsten, workshops en bewegingsactiviteiten benut.

1.4.2. Ons Huis Wildeman (OHW)

Recentelijk, in september 2020, is een huurovereenkomst met de directie Vastgoed van de Gemeente Amsterdam getekend voor het aanhuren van de oude Kraemerschool. De oude Kraemerschool is omgedoopt tot "Ons Huis Wildeman". Het stadsdeel heeft SWSL gevraagd om als exploitant, beheerder en mede programmeur op te treden voor Ons Huis Wildeman. Het oude schoolgebouw in de Wildemanbuurt (Osdorp) telt ongeveer 2.000 m² en huisvest naast bewonersinitiatieven en vrijwilligersorganisaties ook andere programma's van de Gemeente Amsterdam. In dit stadium is nog geen overzicht te geven van de partners in Ons Huis Wildeman (de onderhuur overeenkomsten zijn nog niet getekend). Wel is de ambitie scherp. Ook Ons Huis Wildeman moet stap voor stap ingericht worden als een "community" die fungeert als vangnet en springplank voor bewoners van Osdorp. Daarvoor is niet alleen een duurzame, consistente interventie nodig, maar vooral ook een integrale inzet. Maar ook hier geldt dat een integrale inzet niet van boven af opgelegd kan worden. Dat gaat van Onderop, van Binnenuit en Samen. Maar ook stap voor stap:

1. Elkaar leren kennen, investeren in onderlinge en wederzijdse betrouwbaarheid, activiteiten op elkaar afstemmen;
2. Vormen van samenwerking traceren en deze ook daadwerkelijk realiseren en;
3. Via samenwerking stappen zetten in het integreren van activiteiten, werkvormen en voorzieningen in een gezamenlijk programma.

Voor Ons Huis Wildeman geldt dat er ingezet wordt op een fundamentele aanpassing van het gebouw. Dit om bijvoorbeeld de toegankelijkheid te vergroten (lift) maar ook om de ruimte optimaal te benutten (extra m² toevoegen door verleggen van de voorgevel). Voor het realiseren van deze aanpassingen wordt een beroep gedaan op een EU subsidie EFRO. Een door SWSL in te dienen projectplan wordt het laatste deel van 2020 door het EFRO bureau en de daaraan verbonden Stedelijke Adviesgroep besproken. De uitkomst van deze besprekingen wordt als advies aan de wethouder voorgelegd.

Hoofdstuk 2: Nieuw-West programmering

Inleiding

Dit hoofdstuk bestaat uit drie delen. Het eerste deel betreft de stadsdeel brede activiteiten van SWSL, zoals het Netwerk Informele Zorg. Het tweede deel beschrijft de activiteiten in Slotervaart. Het Huis van de Wijk 'De Buurtzaak' is daar onderdeel van. Het derde deel van dit hoofdstuk heeft betrekking op Ons Huis Wildeman.

2.1. Nieuw-West, stadsdeel breed

2.1.1. Netwerk informele zorg Nieuw-West

In het jaar 2017 is op initiatief van SWSL het Netwerk Informele Zorg ingericht. Dit in samenwerking met VCA – Vrijwilligers Centrale Amsterdam – en andere organisaties waaronder Blik op Talent (BoT). Doel van het Netwerk is om kennis, expertise, netwerken en faciliteiten te delen om:

- a) de kwaliteit en continuïteit van de geleverde informele zorg te verbeteren;
- b) een programmatische afstemming en samenwerking te stimuleren (enerzijds tussen informeel onderling en anderzijds tussen informeel en formeel) en;
- c) om de kwaliteit en continuïteit van de initiatieven en organisaties aangesloten bij het Netwerk te verbeteren, zeker waar het gaat om organisatie, financiële organisatie, pr en promotie en aansturing.

In het Netwerk hebben we een aantal fasen doorlopen.

In de eerste fase hebben we ons gericht op een analyse van wat onze corebusiness is (informele zorg), waar we goed in zijn en waar we niet zo goed in zijn (onvolkomenheden). Dus een Sterkte-Zwakte analyse met enerzijds wat de initiatieven en organisaties ontbreken aan kennis en expertise en anderzijds een inventarisatie van kansen voor informele zorg – hoe we deze kansen verzilveren – en ook wat de risico's zijn en hoe we deze risico's afdekken.

Voortbouwend op de uitkomst van de analyse zijn we de tweede fase ingegaan. De fase van kwartetten en delen. Tijdens netwerkbijeenkomsten maar ook tussen deze bijeenkomsten door, delen initiatieven en organisaties kennis, expertises, netwerken, vierkante meters en faciliteiten. In

deze fase hebben we daarom ook in elkaar geïnvesteerd. We hebben onderling kennisgenomen wat in de etalage van de ander is uitgesteld, wat in de werkkamer aan activiteiten plaats vindt maar ook wat het goud is dat op zolder ligt te verstoffen en – last but not least – wat in de kelder aan onvolkomenheden ligt opgeslagen.

In het jaar 2020 zijn we de derde fase ingegaan. De fase van meer programmatische samenwerking. Daarbij hebben we ons vooral geconcentreerd op de notitie “Samen dilemma’s tackelen”, een notitie die door een sub-groepje is voorbereid en binnen het Netwerk collectief is besproken en geaccordeerd. In deze notitie worden enkele structurele knelpunten in de relatie met de Gebiedspool van het stadsdeel opgesomd. Knelpunten die met de Gebiedspool zijn besproken en waarover overeenstemming is bereikt. De overeenstemming Netwerk-Gebiedspool over de “kwesities” heeft ertoe geleid – als we ons beperken tot de ontwikkeling van het Netwerk – dat de onderlinge betrokkenheid nog meer is gegroeid en daarmee ook het besef (ervaring) dat ‘bondgenootschap’ zoveel meer oplevert dan elkaar zien en ervaren als concurrenten. Dit maakt de weg vrij voor een volgende stap, namelijk de programmatische afstemming en samenwerking op wijkniveau en op thema. Kortom in 2020 is, ondanks de corona crisis, een basis gelegd voor een volgende stap in het Netwerk Informele Zorg/vrijwilligersorganisaties. Dit onder andere door de inrichting van een structurele werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de Gebiedspool en het Netwerk. De werkgroep heeft tot taak signalen te traceren en daar adequaat op te reageren waar het gaat om knelpunten in de relatie Informele Zorg initiatieven/organisaties –Gebiedspool. Voorzitterschap van deze werkgroep, met instemming van de Gebiedspool en het Netwerk, ligt bij SWSL. De werkgroep wordt als het ware ondersteund door sub-werkgroepen, ook weer bestaande uit vertegenwoordigers van het Netwerk en de Gebiedspool. Deze sub-werkgroepen hebben tot taak specifieke, nader omschreven en overeengekomen, kwesities (dilemma’s) te tackelen.

Terwijl de werkzaamheden naar aanleiding van de notitie “Samen dilemma’s tackelen” werden uitgevoerd, zijn andere werkzaamheden in het Netwerk voortgezet. Dat wil zeggen: het concreet ondersteunen van afzonderlijke initiatieven en organisaties die lid zijn van het Netwerk, het bevorderen van het onderling delen. Uiteraard zijn ook de Netwerkbijeenkomsten voortgezet. Met de digitale mogelijkheden zijn we als Netwerk vaker bijeengekomen. Daarbij, we hebben ook een gelegenheid gehad om het Netwerk uit te bouwen. Vijf initiatieven zijn aangesloten in 2020.

In 2021 moeten de in 2020 geïnventariseerde kwesities getackeld worden. Dit met inbreng van de sub-werkgroepen. Ook moet de werkgroep, het reguliere overleg van een vertegenwoordiging van het Netwerk en de Gebiedspool, verankerd – dus gewoon en vanzelfsprekend – zijn. Vanuit SWSL wordt de ondersteuning geleverd bij het functioneren van de werkgroep en sub-werkgroepen.

In 2021 kunnen we ook een volgende stap maken in het Netwerk, namelijk de stap naar het bevorderen en stimuleren van een wijkgerichte en thema-gerichte samenwerking tussen informele zorg initiatieven en organisaties onderling en tussen (al dan niet gebundelde) informele zorginitiatieven/organisaties- en “formeel” (lees Buurteams) Om informele zorg initiatieven en

organisaties te motiveren en in staat te stellen in te stappen in de wijkgerichte en thematische afstemming en samenwerking, gaat SWSL uit van een beproefde methodiek. Deze methodiek laat zich samenvatten in een proces van inventariseren, analyse van benodigde ondersteuning en uit wie en uit wat we dat kunnen mobiliseren, draagvlak en overeenstemming over aard en doel van de afstemming en samenwerking alsook over de condities, monitoren, evalueren, bijstellen. Deze procesmatige aanpak garandeert dat we van Binnenuit, van Onderop en Samen (B.O.S) werken. Samen 1+1=3. Concreet: op wijk en thema niveau wordt eerst een inventarisatie gemaakt van wat er aan expertises, netwerken en initiatieven beschikbaar zijn, wat nog ontbreekt, waar extra ondersteuning nodig is (capacity building) om vervolgens de onderlinge afstemming en samenwerking samen te ontwerpen en te bevorderen. Van daaruit wordt het mogelijk om ook de relatie met het reguliere zorg/welzijn (waaronder met name de Buurtteams) (her) in te richten. Waarbij aandacht is voor overeenstemming tussen de stakeholders en onder welke condities deze afstemming en samenwerking wordt gerealiseerd. Het spreekt vanzelf dat bij deze wijk- en thema gerichte aanpak een beroep wordt gedaan op de capaciteit en expertise van de afzonderlijke leden van het Netwerk.

In de afgelopen jaren heeft SWSL een backoffice functie vervuld voor het Netwerk. Maar ook een ondersteunende en initiërende rol. Daarbij trad SWSL ook veelvuldig op als voorzitter van de netwerkbijeenkomsten en zorgde voor de verslaglegging. In 2021 wordt de rol van SWSL anders ingericht. De initiërende rol verdwijnt wat meer naar de achtergrond ten gunste van de inbreng van de afzonderlijke leden van het Netwerk (waaronder natuurlijk de Netwerkleden in de sub-werkgroepen dilemma's). Ook de voorzittende en vertegenwoordigende rol van SWSL zullen minder prominent zijn, dit omdat het voorzitterschap in toenemende mate met andere leden wordt gedeeld. Evenwel zal de ondersteunende rol van SWSL bij het inrichten van wijk en thema netwerken (samenwerkingen) toenemen, dit met dien verstande dat andere leden van het Netwerk nog meer dan nu al het geval is betrokken worden in deze ondersteunende rol.

Omdat in 2021 een belangrijk accent ligt op het stimuleren van netwerken en samenwerkingen op wijkniveau en/of op thema (veelal stadsdeel breed), vraagt SWSL een werk- en ontwikkelbudget aan. Een budget dat zal worden ingezet voor het inrichten van afstemmings- en samenwerkingsrelaties met afzonderlijke Buurtteams.

Voor vijf wijken waar een buurtteam zich vestigt, gaan we een werk- en ontwikkelbudget besteden. In totaal is dat 5 x 5.000 euro. Deze wordt op wijkniveau besteed. De aanjaagrol in de wijken (onderlinge afstemming, capacity building van wijkpartners en afstemming tussen informeel en Buurtteam) wordt belegd bij een van de Netwerkpartners. SWSL ondersteunt deze aanjagers en ziet toe op een realistisch plan van aanpak en op een adequate aanwending van beschikbaar gestelde budgetten.

Samengevat

Wat	Rol	Toelichting
Netwerkbijeenkomsten	Wisselend voorzitterschap, begeleiding co-voorzitters	10 x per jaar (80 uur)
Verslaglegging	SWSL	10 x per jaar (25 uur)
Backoffice	SWSL	Adressenbestanden, interne en externe communicatie (80 uur)
Uitbouw van het Netwerk	SWSL i.s.m. leden	10 extra leden (20 uur)
Vertegenwoordigende rol	SWSL i.s.m. leden	Stedelijk, afstemmend uitvoerder Buurtteams/ stadsdeel (40 uur)
Ondersteuning individuele leden en partners vh Netwerk	SWSL i.s.m. Kringwijs en VCA	12 ondersteuningstrajecten, 48 uur)
Stimuleren “delen” in het Netwerk, traceren en benutten van kansen door te delen partners onderling	SWSL i.s.m. partners	Hele jaar door, 40 uur
Structurele dilemma’s werkgroep Gebiedspool/Netwerk	Voorzitterschap (inclusief agenda voorbereiding) en verslaglegging	4 X per jaar (40 uur)
Ondersteuning en bewaking sub-werkgroepen dilemma’s	SWSL i.s.m. Kringwijs, VCA en andere partners Netwerk	Hele jaar door (40 uur)
Ondersteuning plannen van aanpakken op wijk niveau en op thema (netwerken & samenwerken)	SWSL i.s.m. lokale partners/leden van het Netwerk en Buurteam	Hele jaar door (120 uur)
Bewaken besteding wijkbudgetten	SWSL i.s.m. lokale partners/leden van het Netwerk	5 wijk budgetten a 5.000 euro (20 uur)

2.1.2. Commons Lab

In het najaar van 2018 is SWSL op eigen initiatief een nieuw programma gestart, Commons Lab. Een initiatief waarin we het denken over en de praktijk met “commoning” bij elkaar brengen. Ergens halverwege het jaar 2019, nadat gebleken was dat aan het “Lab” een behoefte was en een meerwaarde bracht, is een beroep gedaan op het stadsdeel voor co-financiering. Dit beroep is indertijd gehonoreerd, alsook het beroep op financiering in het jaar 2020. Ook voor 2021 willen we de serie laboratoria voortzetten. Ook weer met 5 Lab’s.

In een Lab komen geïnteresseerden in, denkers over, ontwikkelaars en uitvoerders van commons praktijken en community building-initiatieven bijeen. Dit om samen te reflecteren op de praktijk

maar ook om samen bij te dragen aan theorievorming rond het fenomeen “commons” en “commoning”. Tijdens een Lab staan twee of meerdere praktijken centraal. Deze praktijken analyseren we samen, om na te gaan welke (en waar) kansen liggen, hoe deze verzilverd worden en welke (en waar) risico’s er zijn en hoe die afgedekt kunnen worden. Daarbij is er ook altijd een meer theoretische beschouwing op het fenomeen commons of aspecten daarvan, zoals bijvoorbeeld de relatie tussen commons, overheid en markt. De Lab’s worden voorbereid door een werkgroep bestaande uit Henk Wagenaar, Martin Stam, Jurgen van der Heyden en medewerkers van SWSL. De productionele kant, uitvoerende organisatie, wordt door SWSL verzorgd.

De Lab’s trekken gemiddeld zo’n 35 deelnemers, veelal mensen die in de praktijk van commons en community initiatieven staan. Voor het jaar 2020 stonden vijf Lab’s gepland. In verband met de corona crisis worden van de 5 slechts 3 gerealiseerd. De tijd die hiermee wordt uitgespaard wordt aangewend om – anders dan het voornemen was – brochures te produceren. De eerste brochure wordt op 30 september 2020 gepresenteerd.

De serie Commons Lab heeft een rijke oogst opgeleverd. Er zijn nieuwe contacten gelegd met wie nieuwe samenwerkingen tot stand zijn gekomen, zoals met de Kaskantine. Ook vrijwilligers en bewonersinitiatieven in Nieuw-West nemen in toenemende mate kennis van de agenda van het Lab en wat daar geproduceerd en geleverd wordt. (Zie bijvoorbeeld de 6 bewonersorganisaties in Slotervaart, en de leden van het Netwerk Informele Zorg die de coöperatie “Samen aan de slag” hebben ingericht). Ook zijn in de schoot van de Lab’s nieuwe initiatieven geboren, zoals de Coöperatie Westerlicht en het recent ingerichte Coöperatieve initiatief “Samen aan de slag”. Bovendien is het Lab productief waar het gaat om concept ontwikkeling en het (door)ontwikkelen van werkvormen. Over de nieuwe concepten wordt in het (sub)hoofdstukje “innovatie” een en ander uiteengezet. Zo is het concept van “meervoudig gebruik” gecombineerd met de werkvorm van de “omgekeerde Matroesjka” in het Lab ontwikkeld. In 2021 willen we evenwel weer vijf Lab’s organiseren.

De inhoudelijk voorbereidende werkgroep, bestaande uit Martin Stam, Jurgen van der Heyden, Henk Wagenaar en Hans Krikke, wordt in 2021 uitgebouwd met actievelingen in Nieuw-West op het gebied van commons en commoning. In samenspraak met partners in het netwerk, stelt de werkgroep een thematisch plan op voor 2021. Het accent zal in 2021 vooral komen te liggen op twee belangrijke onderwerpen.

- Hoe kunnen commons en community building initiatieven financieel autonoom worden en minder afhankelijk van ad hoc subsidie? Moet er bijvoorbeeld een “Commons Bank” komen voor vormen van microkrediet en als dat urgent en of wenselijk is, is een dergelijke “volksbank” dan ook haalbaar? In de Lab’s gaan we op zoek naar praktijkvoorbeelden van alternatieve financiering, in de stad, in het land en buiten de landsgrenzen. Ter inspiratie en lering. Onderdeel van dit onderwerp is het analyseren van geldstromen in de wijk. Als we – samen met belangrijke stakeholders in de wijk – inzicht verwerven in de aard, omvang van en

regie over deze geldstromen; geeft dat dan inzicht in waar de meerwaarde van synergie (integreeren, meervoudig gebruik) ligt. En geeft dat inzicht dan weer een handelingsperspectief?

- Het andere onderwerp dat in 2021 centraal staat heeft betrekking tot deze geldstromen. Het onderwerp betreft een economisch ecosysteem op wijkniveau inrichten. Of eenvoudiger gezegd, het stimuleren van een (solidariserende) wijkeconomie waar inclusiviteit, wederkerigheid en solidariteit centraal staan en waarmee de wijk als economische gemeenschap ook een vangnet en springplank is voor bewoners in een kwetsbare positie kan zijn. Daarbij is in het bijzonder aandacht voor de obstakels en hoe we die kunnen tackelen.

De organisatie van de Lab's – het productionele – wordt in 2021 versterkt met extra capaciteit vanuit SWSL. Bij het productionele werk ligt niet alleen een nadruk op de organisatorische -, pr- en promotie werkzaamheden maar vooral ook op het benutten van de online mogelijkheden (streamen) van de Lab's. Daarbij is het productieteam verantwoordelijk voor het produceren van twee notities als aanvulling op het fysieke en on- line programma. In deze notities worden analyse (van praktijken) en reflecties op onderwerp opgenomen. Dit ter stimulering van concept- en theorie ontwikkeling. Voor de Commons Labs zetten wij 400 uren aan capaciteit in, waarvan 60 uren voorbereiding, 25 uren voor het organiseren van de 5 Labs, 155 aan research en werving en 160 aan verslaglegging en coaching.

Samengevat

LAB	Lab thema	Planning	Notitie
1	Commons en de wijk	Februari 2021	o.a. Makkie uit Stadsdeel Oost, De Meevaart
2	Geldstromen in de wijk	Mei 2021	“Tussen staat en markt”.
3	Commons en Wijkeconomie	Juli 2021	
4	Commons en de staat	September 2021	“Kantelen, overdracht van overheidstaken aan commons”
5	Commons en de markt	November 2021	

2.1.3. Platform Armen nemen het woord; allianties tegen armoede

Voor SWSL is armoedebestrijding een belangrijk speerpunt. Neem alleen Amsterdam als stad, die op de derde plek staat van Nederlandse steden met relatief veel huishoudens met een laag inkomen: 14,2%. Veel van die huishoudens kunnen niet goed rondkomen, terwijl veel kinderen op of onder de armoedegrens leven. Met vaak slechts de beschikking over een minimuminkomen kunnen veel van deze huishoudens de kar niet trekken en lopen ze het risico om langs de lijn te belanden. Stadsdeel Nieuw West scoort hoog als het om het percentage huishoudens gaat dat op of onder de armoedegrens leeft.

Vanaf 2017 is er in De Buurtzaak/Huis van de Wijk een serie “armoede debatten” georganiseerd, veelal met input van de armen zelf. Tijdens deze debatten waren het de arme mensen zelf, die in gesprek gingen met de lokale overheid, de beleidsmakers en overheidsinstanties. Met het Platform “Armen nemen het woord” bouwt SWSL op dit thema voort.

De ambities die met het platform “Armen nemen het woord” gestalte krijgen lopen van Binnenuit, van Onderop en Samen (BOS). Dus met de mensen in armoede zelf aan het woord, vanuit hun eigen ervaringen en gefocust op hun eigen doelen. Dat begint niet bij beleidstermen en eindigt daar ook niet persé mee. De leefwereld kent een andere samenhang dan de systeemwereld. Die andere samenhang vraagt soms ook om andere oplossingen.

Vanuit de geschiedenis van het project richten wij ons in eerste instantie op wat intergenerationele armoede wordt genoemd, waarbij het gaat om structurele armoede, die van de ene op de andere generatie overgaat.

Doelstellingen:

1. Het vergroten en versterken van de zeggenschap over armoedebestrijding, door arme bewoners zelf. Dit wordt gerealiseerd door de mensen om wie het gaat een platform te gunnen, waar ze tijdens de serie “armoede debatten” van gebruik kunnen maken. Mensen die zelf te maken hebben met armoede hebben vaak een heldere kijk op het hele scala van problemen van verarming, alsmede op wat van langdurige armoede de oorzaken zijn, als op de daaruit voortvloeiende sociale uitsluiting. Het is daarom van groot belang dat arme bewoners zelf invloed kunnen uitoefenen op het overheidsbeleid inzake armoedebestrijding.
2. Ervaringsdeskundigheid meenemen in beleid en uitvoering. In het lokale beleid, dat door het stadsdeel en centrale directies wordt vormgegeven, zou meer met onderliggende armoede en/of daarmee gepaard gaande sociale uitsluiting mogen worden rekening gehouden. Aan veel sociale uitsluiting (door verward gedrag, etc.) ligt vaak armoede ten grondslag.
3. Empowerment en democratisering. Met het door SWSL in te richten platform ontstaat voor de SWSL de modus om mensen in armoede de nodige input te geven over acties en debatten, met betrekking tot armoedebestrijding. Dit belooft een stimulans te geven aan de zeggenschap en ervaringsdeskundigheid van arme mensen. Want in wezen komen in het platform zowel de kennis en expertise als het commitment en het activisme van arme bewoners samen. Daarnaast functioneert het platform als aanjager van zeggenschap en democratisering van bewoners die leven in armoede.

Coronacrisis en armoede

Deze crisis heeft de barsten in het systeem heel duidelijk gemaakt. De barsten zijn scheuren geworden. Armoede en daarmee gepaard gaande sociale uitsluiting zijn door de crisis niet alleen zichtbaarder geworden, de verschillen en tegenstellingen zijn ook groter geworden. Inkomen, onderwijs en gezondheidszorg verdwenen als eerste wat ook geldt voor de zogenaamde sprokkelbaantjes. Thuis je schoollessen volgen terwijl iedereen al binnen zit en dan nog zonder eigen laptop. Corona heeft juist de mensen in armoede harder getroffen. Door de corona crisis zijn er

nieuwe groepen (o.a. zzp'ers) met armoede in aanraking gekomen. Het is nu nog niet duidelijk of deze tendens echt structureel zal worden.

Stand van zaken platform 'Armen nemen het woord'

Door de Coronacrisis is in 2020 de inrichting van het platform pas na de zomer op gang gekomen. De nieuwe overlegstructuren met Zoomsessies zijn niet de plekken waar ervaringsdeskundigen makkelijk aansluiten. Los van het beschikken over een goede verbinding is ook de zakelijkheid van het online contact een drempel voor ervaringsdeskundigheid.

Werkwijze

- Platform van ervaringsdeskundigen

Vanuit het netwerk van SWSL worden ervaringsdeskundigen in armoede uitgenodigd deel te nemen aan het platform. Het doel is dat er vanuit ervaringen en expertises van mensen die zelf armoede hebben meegemaakt input wordt gegeven aan debatten en acties. Daarbij wordt tevens de zeggenschap over armoedebestrijding door arme bewoners zelf versterkt. Dit doel willen we realiseren door de mensen om wie het gaat een platform te gunnen waarvan ze tijdens de serie "armoede-debatten" gebruik van kunnen maken. Bovendien hebben de mensen die zelf te maken hebben met armoede een heldere kijk op de problemen, de oorzaken van verarming en langdurige armoede en de daarmee gepaarde sociale uitsluiting. Het is daarom van groot belang dat zij de gelegenheid krijgen om invloed uit te oefenen op het overheidsbeleid als het gaat om armoedebestrijding. Bij het vormen van een platform wordt bovendien rekening gehouden met diversiteit. Het Platform bestaat uit mensen die op verschillende manieren te maken hebben met armoede. Werkende armen, intergenerationele armen, gedupeerde kunstenaars, ouders van kinderen met een beperking, jongeren, ouderen, eenoudergezinnen, alleenstaande moeders etc.

- Klankbordgroep met informele organisaties

Er is een klankbordgroep opgericht om het project en het platform te ondersteunen en te adviseren.

- Deze klankbordgroep denkt mee over wie er in het platform moet komen en over wat de rol zou kunnen zijn van het Platform Armen Nemen het Woord Nieuw-West.
- De klankbordgroep zal ook meedenken over hoe het Platform de gemeenteraad, de bestuurscommissie en het maatschappelijk middenveld het beste kunnen bereiken en voeden.
- De klankbordgroep denkt ook mee over welke onderwerpen er debatten zullen worden gehouden. Maar het Platform heeft uiteraard een belangrijkere rol in het geven van input over de debatten.

Diversiteit en brede alliantie in Amsterdam

Uitgangspunt is om gezamenlijk de verschillen die door cultuur, achtergrond, taal en geloof, etc. ontstaan zijn, met al hun accenten om te zetten tot een tendens van meer gemeenschappelijkheid. Niet alleen de grote gemene deler, maar ook de nuancering. Ook in andere stadsdelen van

Amsterdam rollen er initiatieven rond armoede van de pers. Kortom: dit vraagstuk leeft! Ook in de gemeenteraad bestaat er behoefte aan om verhalen over armoede op de agenda te krijgen. Naast de bovengenoemde activiteiten zal de klankbordgroep aansluiting zoeken bij andere projecten in Amsterdam. Zo mogelijk worden pilots gestart in een paar wijken, zoals Zuid-Oost en Noord. De klankbordgroep bestaat voorlopig uit de organisaties: Kringwijs, Team ED, FNV (Voor 14), Tirza de Fockert (gemeenteraad Amsterdam), Jeroni Vergeer (medewerker gemeenteraad), Gürbüz Yabas (programmamanager sociaal domein West), Bart Louwman (consulent sociale zekerheid en arbeidsmarkt) en Esther Tienstra (lid stadsdeelcommissie NW). In 2021 zal de klankbordgroep verder worden uitgebreid. Voor het organiseren van een debat op de Dag van Verzet tegen Armoede op 17 oktober en voor algemene PR en Lobby werk worden 170 uren aan capaciteit ingeschaald in 2021.

Samengevat

Activiteit	Frequentie/ingezette capaciteit	Toelichting
Bijeenkomsten platform bestaande uit mensen in armoede	9 bijeenkomsten platform 'Armen nemen het woord'. Inzet capaciteit: 10 uren à 9 bijeenkomsten	Maximaal 8 deelnemers uit Nieuw-West
Debatten	5 à 28 uren= 140	Georganiseerd met de input van platform en gesteund door Klankbordgroep
Overleggen Klankbordgroep	8 bijeenkomsten (om de 6 weken)	Soms ontstaat er een werkgroep vanuit de klankbordgroep om bepaalde acties uit te werken. De werkgroep zal worden ondersteund door team SWSL.
17 oktober, Dag van Verzet tegen Armoede	1 bijeenkomst	In 2019 hebben wij op 17 oktober de verklaring 'Armoede is mensenrechtenschending' aangekondigd. Deze is ondertekend door meer dan 60 organisaties. De ambitie was dat deze op de politieke agenda komt. Door de coronacrisis is deze ambitie iets verschoven. Sinds september 2020 is dit weer opgepakt.

2.1.4. Mantelzorg

In Amsterdam heeft 1 op de 11 volwassenen de taak van mantelzorger, wat neerkomt op 9%. Van deze volwassen mantelzorgers voelt zo'n 17% zich zwaar overbelast. Overbelasting komt vooral bij mantelzorgers voor, die wekelijks minimaal acht uur mantelzorg verlenen, die bij de zorgvrager in huis wonen en/of deze vorm van zorg aan hun kind(eren) verlenen (Factsheet Mantelzorg in beeld, GGD 2018).

Veel mantelzorgers die in Nieuw-West wonen, behoren tot het harde bestand van armoede. Zij hebben enerzijds zware zorgtaken en aan de andere kant hebben ze te maken met ernstige armoede. De stichting Samenwonen-Samenleven heeft tot 2017 het zogenaamde 'Hulp in de Buurt' programma vormgegeven en via dit laagdrempelige programma veel signalen opgevangen over in armoede levende mantelzorgers. De bewoners die gebruik maken van de HiB behoorden voornamelijk tot gezinnen, die enerzijds te kampen hebben met zware zorgtaak veroorzaakt door een hulpbehoefte in huis en anderzijds met problemen aangaande achtereenvolgens hun inkomen, schulden, belastingen alsmede geestelijke en lichamelijke klachten. Uit de door hun gestelde hulpvragen kwam naar voren dat deze mensen hun weg naar de algemene voorzieningen niet wisten te vinden.

Sinds 2017 worden er door de stichting Samenwonen-Samenleven activiteiten voor mantelzorgers georganiseerd, die als doel hebben om de mantelzorgers die in armoede en sociale uitsluiting leven te activeren en ondersteunen. In Slotervaart hebben de bewoners naast de zorg voor hun hulpbehoefte familieleden ook nog te maken met armoede en sociale uitsluiting. Daarnaast heeft een aantal van hen een taalachterstand. Dat wil zeggen dat er veel obstakel overwonnen moeten worden voordat ze gebruik kunnen maken van de ondersteuningsmogelijkheden voor mantelzorgers. Dit geldt in het bijzonder voor een fors aantal bewoners van de Jacob Geelbuurt, Jongkindbuurt, Overtooms Veld en Geuzenveld-Slotermeer. Daar moeten – vergeleken met het Amsterdamse gemiddelde – relatief veel bewoners rondkomen van een bijstandsuitkering, ervaren relatief veel bewoners een grote afstand tot de arbeidsmarkt en maken relatief veel bewoners gebruik van schuldhulpverlening.

Belangrijk is dat de mantelzorgers voldoende ruimte, begeleiding en ondersteuning krijgen zodat zij hun eigen activiteiten zelfstandig kunnen ondernemen en ontplooiën. Daarnaast is het van belang dat de mantelzorgers een luisterend oor krijgen en dat toegeruste mantelzorgers of ex-mantelzorgers worden ingezet om de mantelzorgers een luisterend oor te bieden.

Voor 2021 geldt als ambitie om zoveel mogelijk, in Slotervaart woonachtige, mantelzorgers te vinden, te verbinden en/of waar nodig de weg te wijzen naar de juiste instanties en/of verschillende activiteiten. Zoals in 2020 komt ook in 2021 de focus op ondersteuning en bewustwording en het voortzetten van activiteiten te liggen. Uitgangspunt is om bij mantelzorgers ernaar te streven dat zij voldoende ruimte, begeleiding en ondersteuning krijgen. Dit met als doel dat zij hun eigen activiteiten zelfstandig kunnen ondernemen en ontplooiën. De activiteiten moeten leiden tot ontmoetingen met lotgenoten en het mogelijk maken om met elkaar ervaringen te wisselen, kennis te vergaren en vooral tot ontspanning. Veel mantelzorgers zijn eenzaam, omdat zij doorgaans met zorg bezig zijn. Door het op structurele schaal organiseren van ontmoetings- en ontspanningsbijeenkomsten wordt de eenzaamheid een stuk minder. Uitgangspunt is wel dat er met de wensen en behoeften van mantelzorgers wordt rekening gehouden, en dat maatwerk hierbij noodzakelijk is.

Een ander belangrijk uitgangspunt is dat de in 2020 opgerichte klankbordgroep (toegeruste mantelzorgers, vrijwilligers en ex-mantelzorgers) zich als taak heeft gesteld om voor deze doelgroep activiteiten te initiëren. Dit gebeurt onder begeleiding van team De Buurtzaak. De klankbordgroep vergadert één keer per zes weken. Voor al deze activiteiten is 2 uur per week aan coördinatie gereserveerd voor 46 weken per jaar.

Samengevat

Activiteit	Aantal (te verwachte) deelnemers	Frequentie	Toelichting
Klankbordgroep: zal bestaan uit toegeruste mantelzorgers, ex-mantelzorgers en vrijwilliger(s) onder begeleiding team De Buurtzaak. De klankbordgroep zal adviseren over de te organiseren activiteiten ten behoeve van mantelzorgers en signaleren rondom de problematiek, wensen en behoeften van de mantelzorgers in Slotervaart.	5 à 6	Om de 6 weken	
Ontmoetingsbijeenkomsten lotgenoten	12 à 15	Wekelijks: donderdag ochtend 10.00 tot 12.00 uur	
Wandelgroep: na de ontmoetingsbijeenkomst op donderdag, gaat een deel van de groep wandelen in het Rembrandtpark	6	Gedurende het hele jaar	Onder begeleiding van sportbuurtwerk
Voorlichtingsbijeenkomsten: de klankbordgroep beslist i.o.m. de deelnemers over welke thema's voorlichting georganiseerd gaat worden, waar de mantelzorgers behoefte aan hebben.	10 à 15 per keer	4 bijeenkomsten	I.s.m. Markant en SEZO
Dagje uit: in het kader van in het zonnetje zetten en even een bezoekje doen	20	1	
PR acties: outreachend, in de wijk, op de pleinen; gesprekken met de buurtbewoners.		6 acties	Info-materiaal flyers/posters, thee/koffie
Maandelijkse teamoverleg/coaching: toerusten vrijwilligers, begeleiders; bespreken knelpunten en acties; evalueren lopende activiteiten e.d.	6	10x	Onder begeleiding van team De Buurtzaak
Dag van de mantelzorg	1	50	Verwenactiviteiten + info

2.1.5. EC Westerlicht

Energie Coöperatie Westerlicht is in 2020 vooral bezig geweest met het inrichten van de organisatie, waaronder het bestuur, de Algemene Leden Vergadering, de Coöperatie Raad en de werkgroepen op projecten. Dat is even zoeken geweest. Onderhand staat de organisatie. Zo is er maandelijks een Coöperatie Raad bijeenkomst waar de actieve Coöperatie leden die in de werkgroepen actief zijn, samen komen voor afstemming. Ook is aandacht gegund aan de praktische werking van de werkgroepen. Zo bestaat de werkgroep “Duurzaam Oostoever”. Bewoners van Oostoever, leden van de Coöperatie, hebben een start gemaakt met een collectieve inkoop actie voor zonnepanelen installaties. Tijdens deze actie, die nog steeds loopt, is het project “groene daken” opgestart en wordt er veel voorlichting gegeven op het gebied van duurzaamheid in huis. In 2020 is de werkgroep “Sloterplas” opgegaan in de werkgroep Duurzaam Oostoever. Dit op nadrukkelijk advies van de stad. De projectwerkgroep “Dak Ru Paré” heeft in 2020 een businessplan ontwikkeld onder de bezielende leiding van Frank Boon, man van het eerste uur bij Coöperatie Zuiderlicht. In workshops hebben leden van Westerlicht een training on the job ontvangen in het maken van een businessplan van zonnepanelen installaties. Onderhand is overleg met de eigenaar van het gebouw Ru Paré, afdeling Vastgoed van de gemeente Amsterdam, over de aard en omvang van het plan 260 zonnepanelen op het dak van Ru Paré te plaatsen. Met instemming van de kant van “Vastgoed” kan de financiering (leden leningen onder andere) van start en de voorbereidingen getroffen worden voor het realiseren van de installatie in april 2021.

De werkgroep QuickScan Overtooms Veld heeft haar project afgerond en is bezig om op basis van de resultaten in 2021 een vervolg campagne te starten op het thema “duurzaamheid”. Hierbij wordt aandacht besteed aan het traceren en toerusten van “duurzaamheids- ambassadeurs” die in Overtoomse Veld aan de slag gaan met voorlichting en praktisch advies per huishouden op wat en hoe op energie bezuinigd kan worden. De werkgroep “Sloterplas” was wel behangen met de grootste ambitie van EC Westerlicht, namelijk de ambitie om met stakeholders een haalbaarheidsonderzoek te verrichten ter warmte-exploitatie van Sloterplas. Dat bleek te hoog gegrepen. Hoewel een deskundige is aangetrokken om dit onderzoek vlot te trekken (tegen betaling) bleek al snel dat zonder backoffice en coördinator waarop teruggevallen kan worden, geen haalbare kaart is. Derhalve heeft de ALV van Westerlicht besloten een coördinator aan te stellen die met in gang van 1 oktober 2020 aan de slag gaat ter ondersteuning van de projectwerkgroepen.

De betrokkenheid van de kant van Westerlicht manifesteert zich in een paar vormen. Zo zijn de medewerkers lid van de Coöperatie, werken als vrijwilliger mee in een of meerdere werkgroepen. De directeur van SWSL is interim bestuurder (oprichtingsbestuur) van Westerlicht. Tevens is SWSL budgethouder van een eerder toegekend budget op “democratisering” (de aangestelde coördinator wordt hieruit betaald). Zusterorganisatie SO is daarbij sponsor van Westerlicht maar straks ook afnemer van de energie die de installatie op het dak van Ru Paré produceert.

In 2021 mogen we, na anderhalf jaar overleg met “Vastgoed”, businessplan ontwikkeling, leden leningen campagne, een installatie van zonnepanelen in werking zetten. Voor SWSL is dit een

campagne aanleiding. We kunnen dan zichtbaar maken wat een dergelijke installatie oplevert (aan energie en rendement) maar ook combineren met andere energie besparende maatregelen. Duurzaamheid promoten zonder daarin een voorbeeld te zijn, werkt natuurlijk niet. De Ru Paré moet een “groene hub” worden in Nieuw-West.

De werkgroep Overtoomse Veld gaat in 2021 haar werkzaamheden met “duurzaamheidsambassadeurs” starten, een voorlichtingscampagne waarin ook praktisch advies (en assistentie bij de uitvoering van het advies) met betrekking tot energie besparende maatregelen in huishoudens. De werkgroep Duurzaam Oostoever blijft de collectieve inkoop actie voortzetten in 2021, de “groene daken” promoten. En met steun van de aangestelde coördinator van Westerlicht “Sloterplas” weer in de werkzaamheden integreren.

Een ambitie van Westerlicht – namelijk het starten van opleidingsmogelijkheden op het gebied van installatie, duurzame energie – is in 2020 voorgelegd aan zustercoöperaties zoals Zuiderlicht. Ambities in deze kunnen eenvoudig op elkaar afgestemd worden. Of de gesprekken met de andere coöperaties ook daadwerkelijk resulteren in een opleidingsinitiatief, is op moment van dit schrijven niet te voorzien. In ieder geval blijft Westerlicht vasthouden aan deze ambitie en blijft op zoek naar mogelijkheden en partners om daadwerkelijk – in samenwerking met installateurs – mensen een opleiding te gunnen in de duurzame energie branche.

De inzet van de kant van SWSL ten gunste van Westerlicht kan vooralsnog uit de eigen mogelijkheden en middelen gerealiseerd worden. In 2021 zal een budget ten behoeve van Westerlicht worden ingericht. De restanten van het budget democratisering 2020 worden benut om een coördinator aan te stellen. Dit is conform het besluit dat genomen is tijdens de Algemene Leden Vergadering (ALV) die gehouden is op 25 augustus 2020.

2.2. Slotervaart programmering

Slotervaart is een stadsdeel met diverse bevolkingsamenstelling. Doordat de komende jaren er steeds meer nieuwbouw bij komt, neemt het aantal bewoners van Slotervaart steeds toe. Vooral in

de buurten zoals, zoals Jacob Geelbuurt, Overtoomse Veld (Johan Jongkindbuurt) en Delflandpleinbuurt hebben veel bewoners te kampen hebben ernstige armoede en sociale uitsluiting. De armoede en sociale uitsluiting gaat vaak ook gepaard met veel geestelijke als lichamelijke gezondheidsklachten, veel eenzaamheid, laaggeletterdheid. Deze ongunstige situatie heeft ook effect op de kinderen die in armoede leven en daardoor zich niet optimaal kunnen ontwikkelen op school of kans hebben op een goede toekomstperspectieven. Hieronder de programma's die ontwikkeld en uitgevoerd worden voor Slotervaart; uiteraard met de B.O.S. werkwijze als uitgangspunt.

2.2.1. Hulp in de Buurt (HiB)

In de Jacob Geelbuurt wordt een Hulp in de Buurt spreekuur gerealiseerd in samenwerking en samenspraak met het gebiedsteam Slotervaart en lokale, actieve partners – waaronder bewonersinitiatieven, SEZO en WPI. In maart 2020 is de organisatie in werking gezet om het spreekuur in te richten. Door corona is het fysieke spreekuur stopgezet maar is er wel, waar mogelijk en gewenst, online of telefonisch contact geweest met buurtbewoners. De wens is om Hulp in de Buurt in 2021 verder uit te rollen en in de Jacob Geelbuurt in te bedden als een laagdrempelig spreekuur waar buurtbewoners zich veilig en gehoord voelen en terecht kunnen voor al hun vragen, problemen of klachten. Vanaf medio 2021 zal er samen worden gewerkt met de Buurtteams die in april starten. De vorm van die samenwerking wordt in het eerste kwartaal van 2021 in samenwerking met de Buurtteams ontworpen.

Wat is informele zorg via Hulp in de Buurt

Hulp in de Buurt werkt – zoals alle projecten en programma's van SWSL – volgens het B.O.S. principe en het principe van wederkerigheid (zie paragraaf 1.3).

Informele zorg is omzien naar de (kwetsbare) ander. Door een luisterend oor te bieden, door als wegwijzer te fungeren in het doolhof van voorzieningen, door de tijd te nemen, geduld te hebben, een formulier te helpen invullen of een tekst te (helpen) vertalen. Niet zelden wordt bij informele zorg ook ondersteuning geboden bij het ordenen van een (levens)verhaal. Daarnaast worden hulpbehoeften bij het ordenen van dat verhaal vaak vertaald in concrete hulpvragen. Bewoners die informele zorg bieden zijn niet zelden maatjes voor anderen die in een kwetsbare positie verkeren. Zij functioneren als vertrouwenspersonen, vroegsignaleerders, toeleiders naar reguliere vormen van welzijn en zorg en werken niet zelden – juist vanwege de inzet op samenredzaamheid – preventief. Informele zorg is geen hulpverlening. Informele zorg is complementair aan de reguliere hulpverlening in zorg en welzijn: aanvullend dus. Dat complementaire van informele zorg bestaat uit de volgende, te onderscheiden kenmerken van informele zorg:

1. Een luisterend oor bieden, helpen het verhaal te ordenen en hulpvraag (vraag achter de vraag) te formuleren, vertrouwen te gunnen maar ook en vooral het signaal te geven “ook jij doet er toe”.
2. Bewoners stimuleren en ondersteunen bij zelfredzaamheid
3. Bewoners met soortgelijke vragen en interesse verbinden: samenredzaamheid

4. Vroegsignalerend, mede vanwege vertrouwensnetwerken en ervaringskennis (en soms ervaringsdeskundigheid)
5. Waar nodig toeleidend naar reguliere hulpverlening zorg en welzijn
6. Informerend en daarmee preventief op het gebied van gezondheid, inkomen, administratie, huiselijke vrede, opvoeding en andere onderwerpen die van belang zijn
7. Ondersteunend tijdens trajecten om “uitval” te voorkomen
8. Ondersteunend bij toegang tot of versterken van het bestaande sociale netwerk (om terugval te voorkomen)

De informele zorg via de Hulp in de Buurt wordt gegund via:

- a. Inloopsprekken; dit is de basis van Hulp in de Buurt. Bedoeld voor bewoners met vragen over of problemen met formulieren en brieven, advies op het gebied van huisvesting, gezondheid, inkomen, opvoeding, huiselijke vrede, vrije tijd, toeslagen, voorzieningen, uitkeringen.
- b. Een op een afspraken (al dan niet gedurende een bepaalde periode) met een vaste vertrouwenspersoon en of aspirant ervaringsdeskundige voor; een luisterend oor, hulp bij een hulpvraag scherp te formuleren, steun om hulp in te schakelen, bij complexe en veelal langdurige problematieken. Hier kan voor gekozen worden als de hulpvraag daarbij past.
- c. Waar nodig informatieve (preventieve) bijeenkomsten op het gebied van huiselijke vrede, inkomen, administratie, gezondheid op locatie (daar waar bewoners samenkomen, elkaar treffen, basisschool, buurtkamer, kerk, moskee, sportvereniging, jongerenorganisatie, etc.

Toegeruste vrijwilligers bij de Hulp in de Buurt

Alle vrijwilligers bij Hulp in de Buurt worden toegerust en opgeleid om het spreekuur van Hulp in de Buurt te kunnen draaien. De training die alle ‘informele zorg vrijwilligers’ volgen is de training voor Vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon heeft als rol een klankbord en luisterend oor te zijn voor de buurtbewoner. Daarmee kan hij of zij helpen hulpbehoeften in hulpvragen te vertalen. Ook geeft de vertrouwenspersoon advies over de sociale kaart en stuurt mensen desgewenst door naar (in)formele activiteiten.

Vertrouwenspersonen die de vervolgtraining van ervaringsdeskundigheid hebben gevolgd worden “aspirant ervaringsdeskundigen” genoemd. Een aspirant ervaringsdeskundige is getraind om op basis van gedeelde levenservaring vertrouwensrelaties op te bouwen. Om samen te zoeken naar wegen om het vertrouwen in zichzelf te herstellen, orde in de chaos te helpen scheppen en daarmee hoop op verlichting en of tackelen van problemen levend te houden. En niet in de laatste plaats is een aspirant ervaringsdeskundige in staat de eigen krachtbronnen (talenten, vaardigheden, ondersteuners in het sociale netwerk) helpen te herkennen en te benutten.

In de training van aspirant ervaringsdeskundigen ligt de nadruk op het verkennen en leren benutten van het eigen ervaringsverhaal. Met name dat deel van het verhaal waarin de aspirant ervaringsdeskundige zich uit de nesten heeft gewerkt, blijkt vaak goud waard.

We spreken in kader van Hulp in de Buurt van ‘aspirant ervaringsdeskundigen’ ter onderscheid met professionele ervaringsdeskundigen. Professionele ervaringsdeskundigheid vergt een opleiding, zoals de TOED of Howie The Harp. Uiteraard kunnen aspirant ervaringsdeskundigen doorstromen naar deze of andere opleidingen voor ervaringsdeskundigheid.

Alle trainingen voor “vertrouwenspersonen” en “aspirant ervaringsdeskundigen” bestaan uit acht bijeenkomsten van 2,5 a 3 uur en worden verzorgd door een ervaren trainer van de Vrijwilligers Academie. Voor deze trainingen wordt ook expertise van buitenaf ingevlogen, waaronder van GGZ Ingeest (psychische en psychosociale thema’s), Markant (mantelzorg), Jellinek (verslaving). Deskundigheidsbevorderende trainingen, bijvoorbeeld op het gebied van somberheid en depressie, schulden, huiselijk geweld of verslaving zijn ook beschikbaar voor de vrijwilligers van HiB. De werving en selectie van de spreekuurhouders en deelnemers van de trainingen wordt gedaan door de coördinator van HiB.

Verantwoordelijkheden en begeleiding

Tijdens het functioneren bij de Hulp in de Buurt ontvangen de vrijwilligers begeleiding, intervisie en supervisie van een coördinator. Elke spreekuurhouder heeft een eigen rol, taak en verantwoordelijkheid. De coördinator van Hulp in de Buurt ziet erop toe dat (het inrichten van) de organisatie, het gebruikte softwaresysteem, de betrouwbaarheid, privacy en het netwerk op een goede manier worden ingezet en dat de kwaliteit ervan gewaarborgd wordt. Daarnaast zorgt de coördinator voor een goede afstemming en samenwerking tussen alle samenwerkende partijen: informeel, regulier, de Buurteams en het team onderling. De coördinator is daarnaast verantwoordelijk voor de intervisie en het inzetten van de eerdergenoemde deskundigheidsbevorderende trainingen. Hij/zij ziet erop toe dat ook de (arbeidsmarkt)ontwikkelingskansen van de vrijwilligers serieus worden genomen en voert met alle spreekuurhouders gesprekken over persoonlijke ambities en wensen middels Persoonlijke Ontwikkel Plan gesprekken.

Welzijn op Recept (WoR)

In maart 2020 is een nieuwe coördinator Zorg en Welzijn aangesteld. Zij zou Welzijn op Recept nieuw leven inblazen, nadat de vorige collega eind 2019 was vertrokken. De overdracht van contacten die door de oude collega in 2019 waren opgedaan zijn niet goed overgedragen. De nieuwe coördinator heeft geprobeerd dit contact zelf op te bouwen maar dat is moeizaam verlopen, grotendeels door de corona uitbraak sinds half maart. Alle activiteiten waar WoR deelnemers naartoe worden geleid werden stopgezet. Daarnaast kwam vanuit de gemeente het verzoek om huisartsen niet te storen omdat zij druk waren met het verzorgen van patiënten en beantwoorden van vragen over corona. Dit heeft ertoe geleid dat het opbouwen van contact met huisartsen in de wijk niet van de grond is gekomen. Na de zomer en nadat alle activiteiten weer langzaam zijn opgebouwd is in overleg besloten om niet opnieuw een budget voor Welzijn op Recept aan te vragen voor 2021. Combiwel is de uitvoerder van Welzijn op Recept in de rest van Nieuw-West, en zij zijn daar ervaren en sterk in, omdat zij eerder (2016) waren begonnen met opbouwen van contacten met alle huisartsen in

Slotervaart. Daarom was het tevens voor de huisartsen verwarrend dat een tweede organisatie hen benaderde. In overleg met Combiwel is besloten dat zij WoR voor heel Nieuw-West gaan uitvoeren in het komende jaar. De overdracht van Welzijn op Recept in Slotervaart Noord van SWSL naar Combiwel is in oktober 2020 in start gezet. Afspraken en verdere overdracht worden uitgewerkt in het laatste kwartaal van 2020, waarbij de activiteiten die in het huis van de wijk De Buurtzaak zijn opgezet ten behoeve van WoR deelnemers worden doorgezet (o.a. een wandelgroep en een spelletjesmiddag). Combiwel is op de hoogte van alle activiteiten in Slotervaart Noord en weet de weg naar De Buurtzaak te vinden voor deelnemers van WoR in 2021.

Samengevat

Tijdspad, inrichting	<p>Eerste kwartaal 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Start met team van 2020 (6 spreekuurhouders). • Spreekuurhouders inwerken en voorzien van trainingen • Samenwerking Buurtteams vormgeven <p>Tweede kwartaal 2021</p> <ul style="list-style-type: none"> • Starten samenredzaamheidsbijeenkomsten • Nieuwe werkwijze i.s.m Buurtteams invoeren
Trainingen	<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle spreekuurhouders verplicht: de training 'Vertrouwenspersoon'. • Vervolgtraining 'Aspirant ervaringsdeskundige' voor selecte groep • Deskundigheidstrainingen nog in te vullen afhankelijk van hulpvragen en belangrijke thema's
Aantal vrijwilligers	8 – 10 spreekuurhouders
Spreekuren per week	6 – 8 per week
Een op een gesprekken, op afspraak (dus geen spreekuur contacten)	10 – 15
Aantal participanten, bezoekers spreekuur per week	15 – 20
Toeleiden van buurtbewoners naar mogelijke externen	SEZO, WPI, juridisch loket, Spuistraat 10 advocaten, Buurtteam, buurtinitiatieven
Toeleiden van buurtbewoners naar sociale activiteiten en netwerken	Team Hulp in de Buurt
Lokale partners, borging HiB	<ul style="list-style-type: none"> • Jacob Geel, JG beraad olv gebiedsmakelaar, samenspraak informeel en regulier

	<ul style="list-style-type: none"> • Buurtteam medio 2021 • Wijkteam 'Wij zijn de Wijk' • Scholen in de wijk
Organisatie	Coördinatie SWSL, 0,44 fte
Trainingspartner vrijwilligers	Vrijwilligers Academie

2.2.2. Hulp in de Buurt, Informele Zorginitiatieven en de Buurtteams

In april 2021, zo is het voornemen, starten de Buurtteams. SWSL heeft gepleit voor een vestiging van een Buurtteam in de Ru Paré. Naar we hopen gaat dat ook daadwerkelijk geschieden. Het initiatief van "Hulp in de Buurt" heeft natuurlijk een nauwe relatie met het Buurtteam. Dat gaat het om een relatie die gebaseerd is op complementariteit (1+1=3) en ingekleurd is met een aantal nader omschreven functies van de HiB, zoals (a) vroegsignalering, (b) inzet op preventie, (c) toeleiding naar het Buurtteam, (d) beschikbaar tijdens het traject in het Buurtteam en © nazorg na beëindiging van het traject door onder andere een beroep te doen op de informele voorzieningen die in de wijk beschikbaar zijn.

In het sub hoofdstukje Netwerk Informele Zorg (zie paragraaf 2.1.1.) is het plan omschreven om in een aantal wijken waar de Buurtteams zich vestigen, samen met informele zorg initiatieven en organisaties een samenspraak in te richten en de relatie met het Buurtteam te ontwerpen. Concreet betekent dit dat op wijkniveau (a) de samenhang tussen verschillende informele zorg initiatieven en organisaties wordt versterkt met dien verstande (b) dat er gezamenlijk een voorzet gegeven kan worden hoe "informeel" de relatie "informeel- Buurtteam" ziet (wat, hoe, met wie en onder welke condities), (c) de afstemming en samenwerking informeel in de wijk – Buurtteam wordt gemonitord en blijvend wordt verbeterd.

Het initiatief Hulp in de Buurt is een van de informele zorg initiatieven in Slotervaart Noord. Daarnaast zijn er tal van andere initiatieven en organisaties met wie SWSL nauwe banden heeft. Een groot aantal daarvan zijn een coöperatief initiatief aangegaan met "Samen aan de slag". De lijntjes liggen in deze heel kort. HiB zal derhalve ook een aanjagende, verbindende, mede ontwerpende en uitvoerende rol vervullen – mede in kader van de activiteiten van het Netwerk Informele Zorg – en daarmee ook zorgdragen voor uitwisseling op stadsdeelniveau bij andere wijk-initiatieven waarin "informeel in de wijk" verbonden wordt met Buurtteams.

2.2.3. Informeel taalaanbod: 'Taal de Sociale Basis'

Een van de thema's waarmee een groot aantal leden van het Netwerk Informele Zorg mee bezig zijn, is "taal". Al sinds jaren bieden deze organisaties informeel taalaanbod aan, ten behoeve van de kwetsbare bewoners. Met het informele taalaanbod leveren zij een essentiële bijdrage aan de bestrijding van eenzaamheid en laaggeletterdheid en bevorderen zo tegelijkertijd de zelfredzaamheid.

Sinds september 2019 organiseert SWSL, in samenwerking met het gebiedsteam, bijeenkomsten onder het motto 'Taal de Sociale Basis'. Het doel van deze samenkomsten is om te verkennen hoe informele voorzieningen elkaar vanuit wederzijdse behoeften en erkenning kunnen versterken, maar ook hoe formeel en informeel met elkaar kunnen samenwerken (complementair, $1 + 1 = 3$). Tevens komt aan bod hoe informeel-formeel beter samen kunnen werken vanuit principes van gelijkwaardigheid en wederzijdse erkenning in co-creatie. Gedurende deze samenkomsten stelden wij vast dat de wil tot intensievere samenwerking, zoals in september 2019 tot uitdrukking gebracht, nog steeds geldt. De deelnemende partijen zijn: Nisa for Nisa, Stichting Ade Eritrea, Road of Hope, Stichting Home Empowerment, Stichting STOC, Tituskapel, De Buurtschool, Cultura Nederland, Stadsdeel, Startpunt (sinds 2020), Leer en Leef (OBA), Huizingaschool (brugfunctionaris), Leendert Pot (filmmaker) en Huis van de Wijk De Buurtzaak. Hoewel door corona tijdelijk veel plannen op een laag pitje zijn gezet is de verwachting dat er grote stappen gezet kunnen worden.

Om de bovengenoemde beoogde doelen te kunnen behalen, hebben de informele taalaanbieders de wens en behoefte geuit om door te gaan met deze samenkomsten. Wellicht dat er vanuit de bijeenkomsten werkgroepen kunnen worden samengesteld om de ambities verder uit te werken. In de bijeenkomst van juli 2020 is uitgesproken dat de tijd is aangebroken om het potentieel, van informele voorzieningen (die zich nu moeten behelpen met een 'stoffer en blik functie' en schrijnend minimale middelen) moet worden erkend. Er is momenteel een gemeentelijk taallandschap, waarin het informele taalaanbod de aanbesteding heeft gekregen met de belofte dat zij gaat samenwerken met het informele aanbod. De informele organisaties willen erop toezien dat dit wordt gerealiseerd met gelijkwaardigheid en co-creatie als vertrekpunt. Daarbij geldt ook als vertrekpunt dat het formele taalaanbod klaarstoomt voor een taaltoets en informeel aanbod. En deze co-creatie betekent ook gelijkwaardig benutten van middelen.

De afspraken en ambities voor de toekomst hebben wij gezamenlijk gestippeld en dat ziet er als volgt uit:

- Een werkgroep gaat de afspraken verder uitwerken. Deelnemers werkgroep: De Buurtschool, Taal-café (Tituskapel), Martin Stam, De Buurtzaak en iemand namens het gebiedsteam.
- Er wordt een 'programma van eisen' opgesteld en daarmee gaan we in gesprek met het stadsdeel, de gemeente en Informele Taalaanbod om van daaruit vaststellen of/hoe we met elkaar complementair kunnen zijn.
- Leendert Pot, filmmaker, producent, maakt een film over de taal voorzieningen en deze zal op verschillende gelegenheden en via social media worden verspreid.

De formele taalaanbieder in Nieuw West is TopTaal. TopTaal heeft onderhand een vestiging in de Ru Paré. Aan het inhuizen van TopTaal in de Ru Paré zijn van de kant van SO, de exploitant van Ru Paré, voorwaarden gesteld. Voordat een onderhuur overeenkomst is opgesteld is er overeenstemming bereikt over een afstemming en samenwerking tussen TopTaal en de informele taalaanbieders. Op basis van deze overeenstemming – geheel in de lijn van het wederkerigheidsprincipe – hebben we TopTaal in de Ru Paré welkom mogen heten. De afstemming en samenwerking krijgen concreet

gestalte in een bijdrage van TopTaal aan het taalcafé maar ook in expertise overdracht van TopTaal naar de informele taalaanbieders. De toelidingen van deelnemers aan formele en of informele taalaanbieders, dus van informeel naar formeel en van formeel naar informeel, is een onderwerp dat mettertijd concreet wordt uitgewerkt. De eerste gesprekken hierover hebben reeds plaatsgevonden.

Nota bene. Iedere organisatie die in de Ru Paré inhuist tekent naast een onderhuur overeenkomst ook een intentieverklaring op wederkerigheid. Het niet respecteren en of naleven van de afspraken in het kader van deze intentieverklaring, kan aanleiding zijn om huurovereenkomsten niet te verlengen.

Nota bene. TopTaal is gecharmeerd van de werkwijze in de Ru Paré. Hoewel de organisatie nu ook een huisvesting heeft elders in Nieuw-West (Osdorp) heeft zij ook een verzoek ingediend om in te kunnen huizen in Ons Huis Wildeman (of dat ook daadwerkelijk gebeurt, is niet zeker).

2.2.4. Samen aan de Slag in Slotervaart

In Slotervaart spelen buurtinitiatieven en ‘zelforganisaties’ van bewoners - ook aangeduid als informele zorgorganisaties - al jaren een grote rol. Gelukkig maar, want helaas hebben relatief veel bewoners in Slotervaart geen betaalde baan en zijn vaak langdurig werkeloos. Relatief veel mensen zijn afhankelijk van een uitkering. En als bewoners al een betaalde baan hebben dan zitten ze vast in dead end jobs in uiterst flexibele contracten (contracten voor wegwerparbeiders). Steevast behoren deze bewoners tot de groep “werkende armen”.

Nu al, op het moment van schrijven van dit werkplan, september 2020, is duidelijk dat de corona crisis veel bewoners extra hard raakt. Er bestaat in Slotervaart veel onzekerheid over mogelijk verlies van baan en of bedrijf. De werkloosheid neemt nu al toe, dat terwijl naar verwachting de grootste economische klap nog moet komen. En economische crisissen gaan altijd gepaard met bezuinigingen op voorzieningen en ondersteuning aan bewoners in een kwetsbare positie. Het belang van de informele zorg en vrijwilligersorganisaties wordt in dergelijke situatie nog groter. Gelukkig telt Slotervaart relatief veel van dergelijke informele zorg en vrijwilligersorganisaties. Solidariteit is gemeengoed in dit stukje Amsterdam.

Acht (8) van de in Slotervaart gevestigde en actieve organisaties hebben recentelijk een coöperatief initiatief genomen, in september 2020 is de Coöperatie “Samen aan de slag” ingericht. De coöperatie bundelt expertise, netwerken, kennis en capaciteit ten gunste van bewoners die afstand tot de arbeidsmarkt ervaren en ondersteuning nodig hebben om iets van sociale mobiliteit te realiseren. De voorgeschiedenis van dit initiatief is een illustratie hoe vasthoudend en geduldig initiatieven uit de burgerij moeten zijn om “zaken” te (kunnen) doen met de overheid (WPI) en vormen van partnerschap overeen te komen.

Op basis van een paar programma’s die SWSL heeft gerealiseerd in 2017 en 2018, waaronder het programma “Bondgenoot” is een notitie geschreven onder de veel zeggende – maar te lange – titel:

“samen bouwen aan een inclusieve, solidaire wijkeconomie en lokale democratie”. De notitie is ook op de tafel terecht gekomen van wethouder Rutger Groot Wassink die veel van het coalitieakkoord “Nieuw Lente nieuw Geluid” herkende. Met zijn inhoudelijke ondersteuning is in 2018 een werkgroep opgestart met als doel om bewonersinitiatieven die bezig zijn met empowering, job coaching, toeleiding naar de arbeidsmarkt en jobcreation in staat te stellen enkele taken van de overheid (WPI) over te nemen of dat wat de overheid niet kan, op te pakken. In de werkgroep zat een vertegenwoordiging van WPI, HVA, gebiedspool Nw West en gebiedsteam Slotervaart. Een prachtig samengestelde werkgroep waarvan je zou verwachten dat je vaart kunt maken ware het niet dat met name in de aarzeling, vertwijfeling – voortkomend uit verwarring en niet goed weten hoe met dergelijke initiatieven te dealen – van de kant van WPI de boel werd opgehouden en vertraagd. Voor SWSL aanleiding om de gebrekkige voortgang voor te leggen aan de eerder genoemde wethouder met de boodschap, doe er maar mee wat je wijs acht.

Van de kant van de wethouder is het initiatief in de organisatie van WPI opgeschaald. Opeens een versnelling. Met steun van WPI is in het najaar van 2019 een serie ontwerp workshops gerealiseerd waarvoor 10 organisaties uit Slotervaart zijn uitgenodigd. Onder begeleiding van externe deskundigen zijn vertegenwoordigers van deze organisaties op zoek gegaan in wat een gedeelde urgentie wordt ervaren, in wat een gemeenschappelijk doelstelling en hoe werkvormen, activiteiten en wat de afzonderlijke organisaties aan voorzieningen kunnen samenbrengen. Deze zoektocht als onderdeel van de ontwerp workshops heeft geleid tot een businessplan. Dit plan voorziet in een Coöperatie waarin de organisaties als lid mede-eigenaar zijn annex uitvoerder. Het plan voorziet ook in een aanbod van diensten en producten, af te nemen door WPI. Het plan mocht de instemming krijgen van de directie van WPI waarop een DVO – Dienstverleningsovereenkomst – is opgesteld. Naar verwachting wordt deze DVO, waarin ook de prestaties staan beschreven die de Coöperatie “Samen aan de slag” levert, en onder welke voorwaarden (privacy en honorering). Dat gebeurt. En passant is de coöperatie notarieel gepasseerd en is een interim-bestuur aangesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van drie van de acht overgebleven oprichtende organisaties, te weten Stichting Home Empowerment, Nisa for Nisa en SWSL. Het interim-bestuur heeft de rol van oprichtingsbestuur. Essentieel in deze fase van organisatie-opbouw is het inrichten van een werkorganisatie en een leden-overeenkomst. Immers de prestaties die de Coöperatie levert, wordt in feite geleverd door de afzonderlijke leden. Een coördinatie is hierbij onontbeerlijk maar ook en vooral goede afspraken met betrekking tot vergoedingen van de inzet die de afzonderlijke lid-organisaties leveren (leden overeenkomst).

In de DVO is opgenomen dat we dit jaar vijftig trajecten, tegen betaling, verzorgen. Daar is een bedrag van 120.000 euro voor beschikbaar gesteld. Per traject is een financiering voorzien van 4.500 euro. Uit dit budget moet ook de werkorganisatie gefinancierd worden. Hoewel alle seinen nu op groen staan en de verwachting is dat de DVO in de maand september 2020 ondertekend wordt, moeten we wel een slag om de arm houden. We kunnen altijd nog onverwachtse beren op de weg tegen komen. In ieder geval hebben we goede hoop dat de Coöperatie in 2020 daadwerkelijk aan de

slag kan en dat we werk, toerusting (job coaching), toeleiding naar de arbeidsmarkt en jobcreation, in 2021 kunnen voortzetten.

Een belangrijk onderdeel van het businessplan van de Coöperatie is het binden van potentiële ondernemers en via hen de juiste mensen, met de juiste competenties en met de juiste ondersteuning (nazorg ter ontlasting van de ondernemer) te kunnen matchen. In het organisatiemodel van de Coöperatie zijn er coöperatieleden en daarnaast *preferred partners*. Dat kunnen partners zijn die mogelijke kandidaten voor vacatures aanstellen, maar kunnen ook toeleiders zijn van kandidaten die met job =coaching voorbereid worden op een positie op de arbeidsmarkt. Een *preferred partner* is bijvoorbeeld UWV. Zij wil graag met de Coöperatie een samenwerking aangaan voor die mensen die in de WW zitten en hen weer – via bemiddeling van de Coöperatie – aan de slag te krijgen in betaalde banen. In de verder uitbouw van de Coöperatie is het netwerk van preferred partners cruciaal. Het investeren in de partners is een essentieel onderdeel van de werkzaamheden van de aan te stellen coördinator/manager. Uitbouw zal stap voor stap gaan waarbij vooral de lokale mogelijkheden (ondernemers en andere werkgevers) worden geïnterviewd, verkend, gewogen en verbonden aan de Coöperatie.

Op moment van schrijven van dit werkplan is een verkenning gaande of de stad en de stadsreiniging tot mogelijke opdrachtgevers en preferred partners van de Coöperatie kan en wil functioneren. Op aandringen van de voormalige gebiedsmanager, Annemiek Hoogland, hebben we een aanbod gedaan om namens de Coöperatie stadsreiniging te ontlasten waar het gaat om een schone Sloterpas en de directe omgeving. Bij stadsreiniging is een capaciteit gebrek – en naar onze bescheiden mening ook een kwaliteitsgebrek – om Sloterplas en de directe omgeving schoon en daarmee veilig en plezierig te houden. Immers, Sloterplas is een nieuwe hotspot in de stad en zeker in Nieuw West. Het recreatieve gebruik was al fors toegenomen en zal in de komende jaren nog meer toenemen. Ook in zogenaamde piekmomenten – bij evenementen – blijkt dat de capaciteit van stadsreiniging onvoldoende is. En in coronatijd, met een nog intensiever gebruik, gaat het echt schuren en knarsen. De coöperatie heeft een plan voorgelegd waarin wordt voorgesteld dat stadsreiniging de Coöperatie opdracht geeft tot vegen, preventie, sfeerbeheer en recycling. Laag in de organisatie – maar ook bij een andere uitvoerder van stadsreiniging Pantar – krijgen we de handen op elkaar. In de maanden september en oktober vindt er op directieniveau gesprekken plaats in bijzijn en met input van Erik Bobeldijk. “Sloterplas” is voor de coöperatie geen ver van mijn bed show. Het is onderdeel van dat wat we willen leveren, namelijk jobcreation voor lokale bewoners die lokaal aan de slag kunnen zonder in dead end jobs te belanden en dus in volwaardige banen die vegen combineert met toezien, sfeerbeheer, recycling en preventie afstemmend met de vrijwillige inzet van tal van bewonersinitiatieven op het gebied van schoon, heel en veilig. Om de druk een beetje op te voeren is de Vuilnis Oproer geïnitieerd. In deze oproer worden initiatieven van bewoners, zoals die van de Coöperatie, samengebracht, onderling afgestemd en wordt er een programma van eisen opgesteld (10 punten bewoners actieplan voor een schoon en veilig Sloterplas).

De leden van de coöperatie zijn: Stichting ADE Eritrea, Nisa For Nisa, Road of Hope, Stichting Home Empowerment, Stichting STOC, Huis van de Wijk De Buurtzaak, Samen Ondernemen en Ambulante Zorg op Maat Amsterdam (AZOMA). Preferred partners zijn New Bees, Burennetwerk, Global Talent, UWV, MAS/Zone 3.

Voor 2021 doet SWSL voor haar inzet met betrekking tot de Coöperatie geen beroep op de subsidieregeling sociale basis. Wellicht dat voor de “Vuilnis Oproer” een beroep op een subsidieregeling – bijvoorbeeld – de subsidieregeling eenmalige subsidies, urgent is. Vooralnog is dat niet het geval.

2.2.5. Samenwerking Wijktafeloverleg Slotervaart, SWSL en Combiwel

Eerder had SWSL het initiatief genomen om het gebiedsteam Slotervaart en de Huizen van de Wijk aan te zetten tot een verkenning van afstemming en samenwerking met de voorgenomen driemaandelijke overleggen SWSL, Combiwel en gebiedsteam Slotervaart. Dergelijke overleggen zouden moeten leiden tot traceren en verzilveren van kansen en om de problemen te tackelen. Met het oog op een gebiedsagenda (analyse) dat een paar jaar mee gaat, was overleg tussen de welzijnsorganisaties en het gebiedsteam ook een welkome aanvulling. Namelijk, met de collega exploitant Combiwel zijn afspraken gemaakt om op een aantal thema's – ontleend aan de gebiedsanalyse en agenda – de krachten te bundelen en in Slotervaart breed actie te ondernemen. Het gaat hierbij – in eerste instantie – om het thema “eenzaamheid”, “mantelzorg” en “armoede”. De samenkomsten tussen SWSL en Combiwel hebben geresulteerd in nauwe samenwerking op het gebied van Mantelzorg, beide welzijnsorganisatie scoren bovengemiddeld waar het gaat om het bereiken, informeren en ondersteunen van (overbelaste) mantelzorgers. Dit valt onder coördinatie HvdW De Buurtzaak. Op jaarbasis worden 20 uren besteed aan overleggen en contactmomenten.

2.3. Huis van de Wijk De Buurtzaak programmering

Sinds 2012 wordt De Buurtzaak op eigenwijze werkwijze en met eigen methodieken door stichting Samenwonen-Samenleven geëxploiteerd. De Buurtzaak, als het Huis van de Wijk in Slotervaart Noord is een onderdeel van de Ru Paré Community. De Buurtzaak biedt ruimte en ondersteuning aan bewoners en organisaties om activiteiten voor de wijk te organiseren. SWSL, een exploitant van De

Buurtzaak, hanteert de B.O.S. werkwijze, wat betekent dat de activiteiten en projecten worden ontwikkeld en uitgevoerd met inzichten en kennis vanuit de leefwereld van groepen bewoners (zie ook hoofdstuk 1).

2.3.1. Werkwijze De Buurtzaak

Opschalen en afschalen

Binnen de Ru Paré Community zijn er tal van activiteiten en organisaties op het gebied van kunst en cultuur, en sociaal- maatschappelijke activiteiten zoals, debatten, armoedebestrijding, capacity building enz. Bewoners vinden dus via ‘De Buurtzaak’ snel hun weg naar deze activiteiten en naar tal van voorzieningen en vormen van ondersteuning, zoals sociale raadslieden, bewindsvoering, activering en participatieplaatsen, stageplaatsen voor onderwijsdoelstellingen, huishoudelijke en persoonlijk hulp aan huis, psychosociale ondersteuning, hulp bij het verrichten van kleine onderhoudsklussen aan huis voor arme bewoners. ‘De Buurtzaak’ begeleidt daarmee mensen naar waar hun behoefte naar uitgaat. Hiermee zet De Buurtzaak de boel in beweging en kent een vol, divers en zich steeds vernieuwend programma op het gebied van welzijn, activering en participatie.

Omgekeerd kunnen de organisaties die in Ru Paré zijn gehuisvest de bewoners naar de Buurtzaak toeleiden (afschalen). Het gaat hierbij veelal om ‘nazorg’ voor bewoners en het realiseren van activering- en participatieplaatsen voor degenen die niet of nauwelijks aan de samenleving deelnemen. De participatieplaatsen bevinden zich vooral op het gebied van facilitaire dienstverlening (beheer, onderhoud, hosting), zorg, horeca & catering.

Veranderkracht gaat niet vanzelf

De B.O.S. werkwijze wordt door enkele waarden gestut zoals de waarde van “wederkerigheid”. Door wederkerigheid als waarde te benutten worden de talenten, vaardigheden en de ervaringskennis gestimuleerd en daarmee ook de activering en participatie van bewoners. Bovendien is wederkerigheid sterk emancipatoir.

Samenredzaamheid en community building

Een andere waarde die schuilgaat achter de BOS werkwijze is die van “samenredzaamheid”. Individuele zelfredzaamheid – het vermogen tot zelfregie over het eigen leven - is een groot goed. Evenwel wordt ieder mens sterker, zelfredzamer en kan hij of zij zich ontplooiën en ontwikkelen in collectieve verbanden (communities en/of commons).

2.3.2. Rol De Buurtzaak in Slotervaart

Commoning Slotervaart

SWSL is niet altijd een even makkelijke partner voor ambtenaren en professionals en ook niet altijd een makkelijke partner voor de bewoners en lokale buurtinitiatieven. Dat is omdat we uiterst loyaal zijn aan de (zich ontwikkelende) agenda in de leefwerelden van groepen bewoners. Daarin zijn we consistent en koersvast. Maar altijd in dialoog en altijd in de modus om inzichten, ervaringen en kennis te delen.

Voor buurtbewoners is SWSL niet altijd de makkelijkste partner, omdat SWSL kritisch is, ook al nemen we de agenda en de belangen van groepen bewoners als uitgangspunt. Wij zijn niet de makkelijkste omdat wij de klagende en slachtofferrol van de bewoners of bewonersgroepen niet willen vastzetten en stimuleren. Integendeel, dit klagende gedrag willen we juist omzetten in een actief burgerschap. De bewoners worden toegerust om beroep te kunnen doen op solidariteit en bondgenootschap.

Wij stimuleren de onderlinge solidariteit en bondgenootschap, omdat dit ons verder brengt in het opruimen van problemen en klagend gedrag. Echter, als wij kritisch zijn, wil dat niet zeggen dat we niet klaar staan voor de ander in een kwetsbare positie. Integendeel, een van onze kernwaarden is “inclusiviteit”. We trekken alles uit de kast om mensen die – om welke reden dan ook – niet of slechts in geringe mate deelnemen aan de samenleving, te betrekken

2.3.3. Spelregels en openingstijden

Huisregels, protocol inzake ongepast gedrag en coronavoorschriften

In De Buurtzaak delen we samen de ruimte, de waarden en de voorzieningen. Er zijn binnen De Buurtzaak spelregels opgesteld aangaande gebruik vierkante meters, faciliteiten, samenwerking en gedrag. Hiervoor is een document opgesteld, een protocol van regels. In De Buurtzaak – met al haar diversiteit in leeftijden, seksuele geaardheid, levensbeschouwingen, migratie achtergronden, sociaal maatschappelijke posities – wordt scherp gelet op ongepast gedrag. Samenvattend vinden wij dat in De Buurtzaak geen ruimte is voor discriminerend, racistisch, seksistisch en (seksueel) intimiderend gedrag. Hieronder aantal belangrijke regels:

- Omgangsregels: Iedereen doet en telt mee in De Buurtzaak. Ongeacht achtergrond, levensovertuiging, sekse, opleiding, sociale status en seksuele geaardheid. We respecteren elkaar en laten elkaar in waarde. Discriminatie, racisme en seksisme horen niet thuis in De Buurtzaak.
- Delen van vierkante meters en faciliteiten: het delen van ruimtes en faciliteiten moet zo efficiënt mogelijk gebeuren. De activiteitenruimtes kunnen niet door één groep bewoners, één initiatief of door één individuele bewoner geclaimd worden. Het secretariaat stelt een rooster op voor de activiteitenruimtes, zodat diverse bewoners en bewonersgroepen op gezette tijden gebruik kunnen maken van de ruimtes.
- Hygiëne: in De Buurtzaak worden hoge eisen gesteld aan hygiëne. Als ruimtes zijn gebruikt, dan worden deze schoon (!) achtergelaten. Gebruikers die hierbij structureel (5 keer) tekortschieten wordt het gebruik van de ruimtes en faciliteiten voor 1 maand ontzegd.
- Vertrouwenspersoon beschikbaar: Er is in De Buurtzaak een vertrouwenspersoon, die op basis van vertrouwen, privacy en geheimhouding ongemakkelijke onderwerpen kan melden of bespreekbaar maken.
- Maatregelen tijdens de corona: in de coronatijd (vandaag de dag nog steeds) heeft SWSL de vaste huurders en de gebruikers van De Buurtzaak regelmatig geïnformeerd over de hygiëne-

maatregelen en andere voorschriften. Ondanks dat veel gebruikers vaak thuis bleven werken, waren ze in sommige gevallen genoodzaakt om in de Ru Paré Community te werken, omdat er bijvoorbeeld een urgente fysieke samenkomst moest plaatsvinden of omdat thuis werken niet mogelijk was. Van begin af aan heeft SWSL naast de maatregelen van het kabinet, ook interne voorschriften opgesteld voor gebruik van Ru Paré Community en De Buurtzaak. Deze voorschriften zijn meerdere malen gedeeld met de huurders/gebruikers. Later zijn er nieuwe voorschriften met 'Nieuwe Normale', maatregelen m.b.t. heropenstellen Ru Paré/Buurtzaak opgesteld en wederom gedeeld met de huurders/gebruikers. Daarnaast zijn de multifunctionele ruimtes, waaronder de aula, activiteiten lokalen, kassen en de theaterzaal heringericht voor heropening, uiteraard met in achtneming van alle voorzorgmaatregelen. En de huurders zijn geattendeerd om eigen ruimte te herinrichten, indien nodig in overleg met de beheerder. Iedere vaste huurder heeft bovendien een "corona coach" toegewezen gekregen. Deze ziet toe op het naleven van de voorschriften in de eigen ruimte. Al met mag gezegd worden dat Ru Paré Community goed was (is) voorbereid op de coronatijd. Inmiddels zijn we terug naar onze reguliere openingstijden van 09:00 tot 21:00 doordeweeks, maar treffen daarvoor uiteraard nog steeds de nodige voorzorgsmaatregelen in verband met coronabesmetting. Daarbij is het vooral belangrijk dat iedereen bij binnenkomst de handen desinfecteert, de bezoekers worden geregistreerd en met moet zich houden aan de anderhalf meter afstand.

Openingstijden en beheer

De reguliere openingstijden zijn doordeweeks van 08.00 uur tot 21.00 uur. En in het weekend lopen deze van 10.00 uur tot 17.00 uur. Buiten deze uren wordt er voor beheer betaald, of dit zelf geregeld, onder dien verstande dat de beheerder over een BHV beschikt. Op jaarbasis betekent dit een openstelling van 4436 uur (Berekening: 331 werkdagen X 13 uur per dag= 4303. Weekenden: 19 dagen X 7 uur p.d.= 133. Het totaal aantal uren per jaar komt op 4436. Tijdens de zomervakantie is het Huis van de Wijk 'De Buurtzaak' geopend.

De Buurtzaak heeft een beheerder en een assistent beheerders in dienst. Daarnaast zijn er vrijwilligers bij beheer en hosting werkzaam, die hetzij een participatieplek vervullen dan wel een leerwerktraject volgen. De beheerder is de leermeester die in staat is ze net dat zetje naar onderwijs te geven of bij te dragen aan doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt.

Investeren in een nieuwe internet-service te gebruiken in SWSL/Huis van de Wijk 'De Buurtzaak'

Sinds 2013 werkt Stichting SWSL met een rudimentair internet-netwerk wat bekend staat als intranet. Alle medewerkers maken gebruik van een eigen account en dragen ook zelfzorg voor de back-up van hun eigen gemaakte bestanden. Dit systeem is erg verouderd en is mede daardoor niet veilig meer. Dit leidt ertoe dat de licenties niet meer worden ondersteund en dat de software niet meer comptabel is met de huidige server. Zo kan bijvoorbeeld de financiële medewerker dit systeem al sinds zes maanden niet meer gebruiken. Bovendien zijn wij door ons netwerk voor de risico's van verouderde software gewaarschuwd, waarvan zij de veiligheid niet kunnen garanderen. Daar komt bij dat het systeem van de beschikking heeft over een beperkt aantal toegangen, wat niet voldoende is voor zowel het team SWSL en de buurtbewoners. Omdat ook nog eens buurtbewoners, vrijwilligers

en stagiaires volop gebruik maken van het netwerk schiet de capaciteit van het huidige systeem tekort. Zo hebben wij maar twee accounts voor stagiaires, terwijl SWSL en de Buurtzaak jaarlijks zes stagiaires in dienst heeft. Om één en ander te kunnen aanschaffen is er bij 3WT een offerte aangevraagd. Ons voornemen is om de volgende apparatuur te kopen: een nieuwe server, nieuwe software en de nodige licenties waar de server op kan draaien. De nieuwe apparatuur dient vooral veilig en compatible te zijn.

2.3.4. Programmering De Buurtzaak in Slotervaart Noord

Omdat De Buurtzaak een partner is in de grote Ru Paré Community waar verschillende voorzieningen, expertises, disciplines, netwerken en talenten samenkomen, biedt zij de bewoners van Slotervaart veel extra's. Bewoners vinden namelijk via 'De Buurtzaak' snel hun weg naar tal van voorzieningen en ondersteuning. 'De Buurtzaak' is daarmee "toeleider". Omgekeerd kunnen organisaties die gehuisvest zijn in de Ru Paré ook de buurtbewoners naar De Buurtzaak toe begeleiden. In de programmering en facilitering zet De Buurtzaak in op: een integrale aanpak, benutten van de meerwaarde van bewonersinitiatieven met name waar het gaat om 'informele zorg', gemeenschapsvorming, emancipatie, samenredzaamheid & wederkerigheid, inclusiviteit, duurzaamheid en ten slotte streven naar een coöperatieve wijk economie.

Naast een groot aantal reguliere activiteiten (zie verder in dit hoofdstuk), is er in De Buurtzaak volop ruimte voor eigen initiatief, zoals initiatieven op het gebied van vrije tijd, ontspanning, kunst en cultuur, maar ook op het gebied van groen, duurzaam, belangenbehartiging etc. En er is ruimte voor vernieuwing.

2.3.4.1. Activering en participatie door en voor bewoners

De laatste jaren neemt het aantal aanvragen door de bewoners en organisaties steeds toe. De aanvragen variëren van activiteiten op het gebied van vrije tijd, sport en bewegen, educatieve activiteiten, buurtfeesten, voorlichtingsbijeenkomsten, kinderactiviteiten (= activering). Een aantal activiteiten zijn gericht op sociaal netwerk toegankelijk maken en of vormen, maar ook op het

stimuleren van bewoners deel te nemen aan de samenleving en of hun kansen te helpen vergroten, talentenontwikkeling (=participatie).

Vaak vinden de activiteiten plaats binnen De Buurtzaak, maar soms worden de activiteiten ook georganiseerd in de wijk, bij verschillende organisaties en/of op pleinen. Deze activiteiten komen samen in onder andere een programma van activering en participatie. Hieronder worden de steeds terugkomende activiteiten in De Buurtzaak schematisch weergegeven. Deze activiteiten worden onder begeleiding van de coördinator De Buurtzaak ontwikkeld en uitgevoerd.

Wat	Frequentie	Aantal	O.l.v. en i.s.m.
Bewonersinitiatieven	Onvoorspelbaar	100-130	Individuele en georganiseerde bew; regiegroep
Yoga lessen	Wekelijks	12	Mala Sardjoe
Computerles	Wekelijks	6	St Vooruit
Kookgroep 1	Wekelijks	15	Olv N4N
Kookgroep 2	Wekelijks	20	N4N
Kookgroep 3	Wekelijks	15	N4N
Kookgroep 4	Wekelijks	20	Naziha Aouled
Hindiessen	Wekelijks, zondag	26	Olv Siewdath Sardjoe
Sport en spel	Wekelijks, donderdag	9	Mala Sardjoe
Zumbalessen voor Surinaamse vrouwen	Wekelijks (maandag)	12	Mirna Ramautarsingh
Inloop Spreekuur bewonersinitiatieven	Wekelijks, woensdag	4	Medewerkers De Buurtzaak
Bondgenoot		25 personen	SWSL
St. Droomwevers: workshops voor kinderen	Wekelijks, woensdag	12	Buurtzaak/Henry Mildrow
Doorlopende inloop	Dagelijks	10-50	BZ
Lotgenoten, armoede/mantelzorg,	Wekelijks donderdag	15 – 20	Mala Sardjoe
Armoede debatten	Per kwartaal	50-100	
Buurtpanel	Tweemaandelijks overleg, wekelijks	10-20	Buurtbewoners i.s.m. gebiedsteam, politie e.d. o.l.v. BZ
Vergadering regiegroep	Maandelijks	9	7 buurtbewoners, 1 gebiedsmakelaar + medewerker De Buurtzaak
Community dinners of lunch	4x per jaar	50	Telkens door een ander organisatie of bewonersgroep georganiseerd

Taalcafe	wekelijks	15	BZ en Buurtschool
Spelletjesmiddag	wekelijks	8	BZ
Wandelclub	wekelijks	6	Buurtsportweek - BZ
Buurtschool	wekelijks	10	Taalcafe
Stichting Ade	wekelijks	20	Computerlessen/taallessen/voorlichting
Staalmannen	maandelijks	5	Programma's schoon, heel en veilig

2.3.4.2. Samen leren in de Wijk: Slotervaart

Het samenwerkingsverband "Samen leren in Slotervaart" is het resultaat van twee initiatieven. Een initiatief betreft die van stichting Westelijke Tuinsteden, de koepel van 16 basisscholen in Nieuw West, waarvan dit in Slotervaart Noord. In december 2019 heeft de stichting de deuren van alle scholen gesloten om met leerkrachten en directies bezig te gaan hoe de kwaliteit van het onderwijs blijvend gegarandeerd kan worden en het liefst verbeterd. De zogenaamde WOK, Week van Onderwijs Kwaliteit. Het tweede initiatief betrof het initiatief van SWSL/De Buurtzaak om tijdens deze week uit solidariteit een alternatief lesprogramma in te richten voor de kinderen van de drie basisscholen van Westelijke Tuinsteden. Solidariteit met de ouders die in die week omhoog zaten omdat de school van hun kinderen plotsklap de deuren sloot. Solidariteit ook met de leerkrachten. Met het alternatieve lesprogramma in de Ru Paré hebben we als SWSL/Buurtzaak ook getracht de potentie van wijkprofessionals zichtbaar te maken. Overigens bleek in heel Nieuw-West een prachtige solidariteit te bestaan. Overall kwamen initiatieven los ter ondersteuning van Westelijke Tuinsteden, de kinderen en hun ouders.

Op 13 januari 2020 heeft Westelijke Tuinsteden de uitkomst van de WOK gepresenteerd. Uitkomst van de Week van Onderwijs Kwaliteit is, kort door te bocht, het inrichten van een structuur waarin wijkprofessionals onder didactische en pedagogische verantwoordelijkheid van de basisscholen, betrokken worden bij onderwijsprogramma tijdens en na schooltijd, op school en in de wijk. In samenspraak met Westelijk Tuinsteden is afgesproken om in Slotervaart een pilot te starten.

We zijn nu ruim 9 maanden verder. "Samen leren in Slotervaart" is een onderhand een hecht samenwerkingsverband tussen de drie basisscholen (De Toekomst, Huizinga 7e Montessori) en SWSL/De Buurtzaak. Vanuit "Samen leren in Slotervaart" is met verschillende partners een samenwerking aangegaan zoals met Childpress (gevestigd in de Ru Paré; ontwikkeling van wijk curriculum) of zoals met de Onderwijs Alliantie (monitoring). En natuurlijk met wijkprofessionals in Slotervaart en Nieuw-West. De samenwerking in "Samen leren in Slotervaart" is onderbouwd met een visie en missie notitie (vooral met betrekking tot de didactische en pedagogische voorwaarden) maar ook met concrete doelstellingen en een uitvoeringsprogramma. Het voert in kader van het SWSL programma 2021 te ver om hier uitgebreid op in te gaan. Daarom in het kort. De insteek van "Samen leren in Slotervaart" is om bij te dragen aan ontwikkeling van onderwijskwaliteit door een wijk-curriculum te realiseren. Samen met wijkprofessionals. Daartoe worden zogenaamde ontwikkelteams op thema ingericht, bestaande uit wijkprofessionals en leerkrachten en zo mogelijk aangevuld met ouders en kinderen. Naast de ambitie van het wijk-curriculum is een andere ambitie

geformuleerd met betrekking tot kansengelijkheid in het basisonderwijs. Dit door de potentie in de wijk voor een mentoraat te mobiliseren en te benutten en door de Talentenfabriek tijdens schoolvakanties (en niet alleen tijdens de zomervakantie).

Ondanks de coronacrisis heeft de samenwerking tussen de basisscholen, wijkpartners en SWSL geresulteerd in enkele deelprogramma's. Deze deelprogramma's zijn de drie pijlers van het samenwerkingsverband.

De eerste pijler betreft het inrichten van zogenaamde carrousel. Per schooljaar worden 6 carrousel ingericht en voorbereid door zogenaamde ontwikkelteams. Het onderwijs in de carrousel vindt in de wijk plaats, namelijk in de Ru Paré/de Buurtzaak. Zes donderdagen achtereen ontvangt Ru Paré/De Buurtzaak nu minimaal 60 kinderen van de drie basisscholen in gemengde groepen. Stap voor stap wordt er gewerkt naar uitbouw van het carrouselprogramma. Inhoudelijk, wat betreft locatie, wat betreft tijdstippen en wat betreft input van meer wijkprofessionals.

De tweede pijler betreft het mentoraat. Tijdens de coronacrisis en bij de sluiting van de basisscholen bleek al snel dat veel kinderen onder de radar bleven. In een kort tijdbestek is vanuit "Samen Leren in de wijk" een mentoraat ingericht waarbij bewoners van Slotervaart werden gematcht als mentor aan een of meerdere kinderen waarover de schoolteams zich ernstig zorgen maakten. Hoewel het mentoraat een noodverband voor tijdens de corona-crisis was, blijkt er een structurele behoefte te zijn om kinderen van de drie basisscholen aan mentoren in de wijk te matchen. Bovendien blijkt er onder de bewoners-mentoren een animo te zijn om meer dan enkel kortstondig een mentorrol te vervullen.

De derde pijler betreft de Talentenfabriek. Dat is geen zomerschoolinitiatief. De Talentenfabriek is gericht op het verkennen, ontdekken en ontwikkelen van talenten bij kinderen van de basisscholen in Slotervaart. Met een relatief korte voorbereidingstijd, is in de zomer van 2020 een programma gerealiseerd voor 120 kinderen van basisscholen in Slotervaart (en niet alleen van de drie aangesloten basisscholen van Westelijke Tuinsteden) met enkel en alleen wijkpartners. Een kwalitatief programma waar niet alleen de kinderen van hebben genoten, maar ook hun ouders, de leerkrachten van basisscholen en niet in de laatste plaats de wijkprofessionals die als gastdocent een of meerdere dagdelen met de kinderen doorbrachten.

In 2020 is vanuit SWSL/De Buurtzaak capaciteit vrij gemaakt om

- a. een gemeenschappelijkheid te ontwikkelen met de basisscholen in de vorm van visie/missie, doelstellingen, uitvoerings- en ontwikkelprogramma,
- b. uitvoering te geven aan deelprogramma's zoals de onderwijs in de wijk carrousel,
- c. het mentoraat programma voor te bereiden en – met steun van het stadsdeel – uit te voeren,
- d. het programma van de Talentenfabriek te ontwikkelen en – met steun van de stad – ook daadwerkelijk uit te voeren in de weken van de zomervakantie.

De capaciteit die SWSL/De Buurtzaak heeft vrij gemaakt voor het ontwikkelen en uitvoeren is deels gefinancierd door het stadsdeel en de stad. De financiële ondersteuning van stadsdeel en stad betref met name een financiering van een deel van de uitvoering.

2021. Graag wil SWSL/De Buurtzaak continuïteit gunnen aan haar inbreng en inzet in het samenwerkingsverband “Samen leren in de wijk”. De bijdrage van SWSL in “Samen leren in de wijk” bestaat uit de volgende onderdelen.

- I. Stuurgroep. Deze bestaat uit de directeurs van de drie basisscholen en SWSL, onder voorzitterschap van de voorzitter van Raad van Bestuur van Westelijke Tuinsteden, tevens projectleider. De stuurgroep komt tweewekelijks bijeen. Tussendoor vinden afspraken plaats met de projectleiding.
- II. Coördinatie. De coördinatie van “Samenleren in Slotervaart” wordt in een tandemconstructie gerealiseerd. De tandem bestaat uit een medewerker vanuit de basisscholen (kwartiermaker vanuit de Huizingaschool) en een medewerker van SWSL/De Buurtzaak. De eerste heeft een focus vanuit het onderwijs, de ander een focus vanuit de wijk. Dit tandem draagt zorg voor de coördinatie van de uitvoering (drie pijlers) maar zitten zelf ook – indien noodzakelijk - in de uitvoering. De coördinatie wordt door de projectleider weer aangestuurd. De inbreng van de kant van SWSL is – uiteraard – het ontsluiten van de “wijk”. Voor het mentoraat bewoners verleiden en toerusten in die rol van mentor, voor de Talentenfabriek, wijkprofessionals mobiliseren (en signaleren bij wie welke didactische en pedagogische ondersteuning gewenst/vereist is) en natuurlijk input in de ontwikkelteams van de (thema) carrousel. De coördinatie-capaciteit van de kant van SWSL/De Buurtzaak wordt op 16 uur per week berekend.
- III. Gastheer/vrouw. Voor de wijk carrousel treedt SWSL/De Buurtzaak en Ru Paré op als gastheer. Per carrousel worden op zes donderdagen achtereenvolgend, tijdens schooltijd minimaal 60 kinderen ontvangen. Daartoe benutten we ruimtes van De Buurtzaak en ruimtes van de Ru Paré. Naast het ter beschikking stellen van ruimtes is ook beheer capaciteit van Ru Paré nodig. Voor dit programma wordt extra beheerder ingezet in verband met het optimaal naleven van de corona maatregelen.

Samengevat

Wat	Rol	Toelichting
Stuurgroep deelname	Mede eindverantwoordelijkheid	Tweewekelijks 2 uur
Coördinatie	In tandem, mentoraat, Talentenfabriek, wijk carrousel	16 uur per week

2.3.4.3. Innovatiebudget

In De Buurtzaak en in de organisatie van SWSL wordt een accent gelegd op innovatie. Nieuwe initiatieven, nieuwe werkvormen en nieuwe samenwerkingsverbanden. En dan niet nieuw in de zin van oude activiteiten, gevestigde werkvormen en samenwerking in nieuwe jasjes. De Buurtzaak is een innovatief fenomeen zou je kunnen zeggen.

Innoveren is niet alleen leuk, maar is ook hard werken. Het kost vreselijk veel tijd omdat je in het sociale domein nooit in je eentje innoveert maar altijd met anderen, vertrouwde maar ook nieuwe partners. Het kost ook tijd omdat innoveren je niet van bovenaf doet en niet vanuit de zijlijn en al helemaal niet als passant. Innoveren in sociaal impliceert dat je het van onderop doet (vanuit de leefwereld van (groepen) bewoners), samen (draagvlak en overeenstemming m.b.t. aard, doel, werkwijze, taakverdeling etc) en met je poten in de modder, dus van binnenuit. Innovatie staat bij SWSL en in De Buurtzaak veelal in het teken van bijdragen aan een solidariserende infrastructuur waarin de mede eigenaarschap goed is afgetikt en gemeenschapsopbouw (community building) bevordert waarbij de gemeenschap een vangnet en springplank is voor hen die afstand tot de samenleving en of arbeidsmarkt ondervinden en ervaren.

Innoveren betekent verkennen, goed luisteren, checken of je zaken hebt begrepen, dingen zelf en samen uitproberen, vallen en fouten maken, op je bek gaan en weer opstaan. Weer opnieuw beginnen, kansen ruiken, samen nagaan hoe je die kansen kunt verzilveren zonder uit het oog te verliezen dat bij kansen ook risico's horen.

In het verleden hebben we enkele vernieuwende initiatieven mogen inrichten met partners in Slotervaart en Nieuw-West. Het Netwerk Informele Zorg is bijvoorbeeld het resultaat van die innovatie drive van SWSL. Het inrichten van Commons Lab, als verkenning- en ontdekkingslaboratorium is een ander voorbeeld. Uit dit laboratorium is bijvoorbeeld Energie Coöperatie Westerlicht geboren. De coöperatie "Samen aan de slag", een samenwerking van 8 organisaties in Slotervaart die de handen in een hebben geslagen waar het gaat om het empoweren van bewoners die in een kwetsbare positie verkeren, vormen van job coaching en arbeidsbemiddeling realiseren en nieuwe jobs helpen creëren, is een ander voorbeeld van het innovatieve vermogen van SWSL. De coöperatie "Samen aan de Slag" realiseert een Dienstverleningsovereenkomst met WPI, Werk Participatie en Inkomen. De route naar dit resultaat is een route van onmetelijk veel vergadering, het betrachten van geduld (sabr) maar vooral het inzetten van vertrouwen ook dan waar het knelt, stroef loopt en of knalt. In het rijtje van vernieuwende initiatieven mag het samenwerkingsverband "Samen leren in de wijk" niet ontbreken.

De Vuilnisoproer in september 2020 georganiseerd, wordt wellicht een volgend innovatief project/programma van SWSL in samenwerking met tal van bewonersinitiatieven in Nieuw West. De Oproer is georganiseerd omdat er een structureel probleem is met schoon, veilig en heel in de directe omgeving van de Sloterplas, in extreme zichtbaar geworden in de mooie zomerse weken tijdens de coronacrisis. Stadsreiniging heeft niet alleen een gebrek aan capaciteit maar ook aan vaardigheid om de kundigheid en inzet van bewoners te waarderen en te benutten.

Bewonersinitiatieven zijn nu – terwijl we deze aanvraag schrijven – bezig om een 10 punten programma samen te stellen waarbij bewonersinitiatieven bijdragen aan een structurele oplossing.

Wat alle innovatieve initiatieven van SWSL gemeen hebben is dat het stevast met de drie waarden van wederkerigheid, inclusiviteit en solidariteit worden ingekleurd en dat altijd volgens de B.O.S werkvorm wordt gewerkt, van Binnenuit, van Onderop en Samen. De initiatieven zijn vernieuwend juist ook omdat het tegen iets destructiefs ingaat, namelijk de hardnekkig tendens om bewoners tot klant te degraderen, het afbakenen van domeinen en binnen domeinen van sub-domeinen het gebrek aan flexibiliteit binnen “het systeem” – de ambtelijke organisatie van de Gemeente Amsterdam – en daarmee het afwijzen en of negeren van out of the box inzet en initiatieven. Met de Coöperatie “Samen aan de slag” wordt welzijn en jobcoaching/arbeidsbemiddeling ontschot, met “Samen leren in de wijk” wordt welzijn en onderwijs ontschot. Vernieuwing van het programma (initiatieven/activiteiten) combineren we als SWSL met vernieuwing van werkvormen. Zo zijn we bezig om de termen van “meervoudig gebruik”, “de kracht van nabijheid” en de “omgekeerde Matroesjka” in onze werkvormen te integreren.

Meervoudig gebruik

Voorzieningen, faciliteiten maar ook netwerken en expertise worden anno nu veelal aangewend voor enkelvoudig gebruik. Een basisschool is voor onderwijs en heeft geen functie in het realiseren van training on the job trajecten facilitaire dienstverlening voor buurtbewoners of geen wijkfunctie om bewonersinitiatieven in staat te stellen activiteiten uit te voeren. Een Energie Coöperatie heeft geen functie om energiearmoede te bestrijden. Een welzijnsorganisatie biedt kinderen uit de buurt geen mogelijkheden om programma’s van ervaringsleren – onder pedagogische en didactische regie van een basisschool – te realiseren. Tegenover het enkelvoudig gebruik, stellen wij als SWSL het “meervoudig” gebruik. Ter inspiratie vallen we terug op de oude Hollandse traditie van dijken bouwen. Een dijk is in essentie een ding wat het water tegenhoudt. Evenwel wordt een dijk meervoudig gebruikt. Het is een verbinding tussen dorpen, wijken en steden. Op dijken kun je koeien en schapen laten grazen. Een dijk is ook een prachtige gelegenheid voor recreatie. Kortom, een dijk is meer dan een dijk.

Kracht van de nabijheid

Bewoners wonen en leven en veel van hen werken ook in hun wijk. Ze hebben baat bij een schone, hele, veilige maar ook solidaire wijk. En de meesten(!) willen zich ook inzetten om die wijk waarin zij wonen, leven en werken, schoon, heel, veilig en solidair te houden en als dat ontbreekt dat mogelijk te maken. Omdat zij belanghebbende zijn, hebben bewoners vaak ook kennis en inzicht. En zetten zich met die kennis en inzicht in. Daar waar die inzet, kennis, kunde en belang wordt gezien, gewaardeerd en gekend, daar groeien gezamenlijke initiatieven waarin vormen van mede eigenaarschap worden ontwikkeld. Hoe dichterbij de directe leef-woon en werkomgeving, des te krachtiger de motivatie, des te volhardender de inzet, des te meer uithoudingsvermogen, des te meer kennis en inzicht wordt gedeeld.

Omgekeerde Matroesjka

In De Buurtzaak en in de Ru Paré zijn de termen van “klant” en “cliënt” not done. Dat is niet zomaar. Dat is omdat we elkaar in staat moeten stellen de ander die we misschien nog niet zo goed kennen, als “klant” en “cliënt” te zien, te ervaren en te bejegen. Door iedereen, ook de bewoners die om hulp vragen, ziek zwak of misselijk zijn, als deelnemers en partners welkom te heten, stellen we onszelf in staat de valkuil te ontwijken dat we de ander in zijn identiteit (vaardigheden, talenten, levenservaring) beperken tot het gebrek, de beperking, de hulpvraag. Dit is een grondhouding die het mogelijk maakt om uit een klein poppetje een groot poppetje te halen. Dat geldt ook voor initiatieven. Iets begint klein, met het prikken van zwerfafval bijvoorbeeld; voor dat je het weet is er een Vuilnisoproer. Of we organiseren een solidariteitsweek met Westelijke Tuinsteden en voordat we het weten rolt er een samenwerkingsverband uit dat 50 mentoren uit de wijk, een Talentenfabriek en een route om een wijk curriculum te ontwikkelen en uit te voeren.

Innovatieraad?

In 2019 was het voornemen om een overkoepelende innovatieve raad op Slotervaart niveau in te richten in het jaar 2020. We zijn van dit voornemen afgestapt. Per initiatief wordt immers een innovatieraad in gericht. Dat door met partners in gesprek en dialoog te komen, samen urgenties en kansen te verkennen en samen na te gaan wat er gedeeld kan worden (aan doelstellingen, gemeenschappelijkheid, kennis en expertise, voorzieningen en capaciteit). Een overkoepelde innovatieraad is daarbij te veel top down.

Wel is het zo dat we aanzetten op het inkleuren van de agenda van het overleg Gebiedsteam, Combiwel en SWSL met het thema “innovatie” en delen van expertises. Vooralsnog wordt de agenda van dit overleg te veel gedomineerd met acute en praktische onderwerpen. Wellicht dat dat in 2021 anders ligt. SWSL/De Buurtzaak blijft pleiten voor uitwisseling van expertises om het innovatieve te ondersteunen in Slotervaart. Uiteraard wel met die insteek dat innovatie waarden-gedreven zijn en dat innovatie-initiatieven van onderop komen, ingericht zijn op inclusiviteit en onderlinge solidariteit.

2021

Dat wat in de afgelopen jaren uit de innovatiecapaciteit van SWSL is voortgekomen, wordt verder bestendigd en verankerd. Zoals EC Westerlicht, Coöperatie Samen aan de slag, Samen leren in de wijk, Netwerk Informele Zorg/vrijwilligersorganisaties.

Wat 2021 biedt aan innovatie kansen, valt nu niet heel veel te zeggen. We laten ons verrassen; dit door blijvend te leren van de inbreng van bewoners, bewonersinitiatieven en partners, in Slotervaart, Nieuw West en de stad. Een blijvende nieuwsgierigheid opbrengen is voorwaardelijk voor het traceren van innovatie kansen. Evenwel hebben we deze nieuwsgierigheid ook georganiseerd. Zoals in Commons Lab en de vele discussie en debat- events in de Ru Paré.

In ieder geval trekken we het lijntje van de “vuilnis oproer” ook in 2021 door. Op moment van schrijven van dit programmaplan is SWSL, in samenwerking met een gebiedsmakelaar en

Buurtwerkplaats, bezig om bewonersinitiatieven schoon, heel, veilig Sloterplas bijeen te brengen. Dit door bewonersexpertise en initiatieven samen te brengen in een “10 punten oplossing programma” en dat voor te leggen aan de stad en het stadsdeel. Wat uit dit initiatief volgt valt nu nog niets te zeggen. Dat is mede afhankelijk van de mate waarin gemeenschappelijkheid en een bondgenootschap tussen de bewonersinitiatieven wordt gerealiseerd.

Een ander innovatief initiatief dat ook in 2021 wordt voortgezet betreft de pilot “Samen leren in de wijk” (zie paragraaf 2.3.4.2.) Voor dit initiatief doet SWSL een beroep op een financiering van de coördinatie, te weten 8 uur per week. Deelname aan de stuurgroep wordt gefinancierd uit mogelijk toegekend innovatie-budget. Dit omdat in de stuurgroep – hoewel eindverantwoordelijke voor het project – ook vooral inzet op doorontwikkeling van het wijkcurriculum en het ontwikkelen van condities waarin aan “Samen leren in Slotervaart” continuïteit gegund kan worden.

Samengevat

Wat	Rol	Toelichting
Vuilnis oproer	Mede initiatiefnemer, ontwikkelaar/aanjager gemeenschappelijkheid	Uren inzet mede afhankelijk van kansen en kwesties
Samen leren in Slotervaart	Deelname aan stuurgroep, doorontwikkeling initiatief	Tweewekelijkse samenkomsten

2.3.4.4. Kunst en Cultuur

Sinds 2015 initieert SWSL op onregelmatige basis culturele events in de Ru Paré. Daarbij maken we gebruik van de theaterzaal en – voor kleinere events – van de aula op de begane grond. Van meet af aan, vanaf het moment dat SWSL met onder andere De Buurtzaak in de Ru Paré inhuurde, was de ambitie om naast een welzijnsprogramma, een democratiseringsprogramma, een participatieprogramma, een informele zorg programma, ook een cultureel programma te realiseren. Die ambitie is vertaald in het inrichten van de theaterzaal. Tal van partners, uit Slotervaart, Nieuw West en de stad, maken gebruik van deze faciliteit. Met het beperkte rendement van deze externe programmering heeft SWSL een eigen culturele programmering gerealiseerd.

In de Ru Paré vinden boekpresentaties plaats. Zo zijn bijvoorbeeld de literaire producties van Demirtas, de voorman van de HDP die door het Turkse regime achter slot en grendel is gezet, gepresenteerd in de Ru Paré. Maar ook Nederlandse auteurs vinden hun weg naar de Ru Paré. Romans uitgegeven bij verschillende uitgeverijen, zoals Jurgen Maas uitgeverij, Atlas Contact en De Geus, zijn gelaunched in de Ru Paré. Een spektakel presentatie met meer dan 300 bezoekers betrof de roman “Een van ons”.

Twee jaar heeft SWSL op eigen kosten en met sponsoring van de zusterorganisatie Samen Ondernemen, een Revue programma gerealiseerd. Revue de Paré. Een cultureel literair programma waarin poëzie en literatuur een aangename combinatie aangaan met muziek en cabaret/theater Een

succesvol programma onder leiding van gerenommeerde cabaretiers en schrijvers. Ook vonden de Kantlijn culturele avonden plaats in de Ru Paré. Schrijvers en dichters dak- en thuislozen traden in een programma op met gerenommeerde en gevestigde auteurs en dichters.

Helaas heeft SWSL haar eigen structurele culturele programmering moeten staken en is noodgedwongen overgegaan tot een ad hoc programmering. Noodgedwongen omdat de sponsor van dit culturele programma – stichting Samen Ondernemen, de exploitant van Ru Paré – moest afhaken vanwege een door handhaving opgelegde investering in een brandmeldinstallatie van €120.000. Sponsoring en subsidiering bleek niet mogelijk om het gat te vullen. Immers SWSL is een welzijnsorganisatie en geen culturele organisatie. Alsof welzijn niets met cultuur heeft te maken en omgekeerd. Een systeemlogica die niet echt de onze is.

Ondanks de beperkte middelen vinden er culturele events plaats in de Ru Paré. Op die events komen stevast bewoners uit Slotervaart en Nieuw West. Waar komen dak- en thuisloze schrijvers en dichters samen in een programma met gevestigde namen? Er zijn weinig plekken in de stad waar dat gebeurt. Waar komen bewoners die niets op hebben met “hoge cultuur” en nog nooit een theater, boekpresentatie of cabaretshow of theaterspektakel hebben bezocht, op een avond samen met schrijvers, dichters, theatermakers, kleinkunstenaars en muzikanten? Ook op niet zoveel plaatsen in de stad. SWSL is in staat hiermee publiek te trekken en daarmee de toegang tot kunst en cultuur te democratiseren.

Voor 2021 gaan we voort op de weg die we zijn ingeslagen. Een culturele programmering die op een paar pijlers zijn gebouwd, die ter voorbereiding van het jaar 2020 als het subsidie kader voor kunst en cultuur wordt herzien en welzijnsorganisaties worden uitgenodigd een beroep te doen op mogelijke subsidie-gelden-ondersteuning.

De eerste pijler bestaat uit een culturele programmering die geen of weinig geld kost. Bijvoorbeeld “Open Mic”, een maandelijks terugkerend programma van talent uit de wijk. Een 8 maart viering is ook zo’n voorbeeld. We grijpen 8 maart aan om ook een cultureel aspect in de programmering in te bouwen.

De tweede pijler van de culturele programmering bestaat uit programma’s die SWSL op eigen kosten kan financieren (beperkt budget). De Ru Paré lezing is zo’n voorbeeld. In deze jaarlijks terugkerende lezing vragen we een bijzonder persoon een lezing te houden op het snijvlak van “kunst en engagement, geheel in de traditie naar de kunstenares naar wie het gebouw is vernoemd, Ru Maria Paré. Ru Maria was niet alleen een gerespecteerde beeldend kunstenares (leerling van Jan Toorop) maar ook sterk geëngageerd. Tijdens de oorlogsjaren heeft zij meer dan 50 Joodse kinderen in veiligheid gebracht door in die vijf jaar honderden safe houses te organiseren. Een inzet waarvoor ze zichzelf nooit op de borst heeft geslagen omdat staan naast de meest kwetsbaren een vanzelfsprekendheid is en geen heldendaad. Dat doe je uit fatsoen en uit een oprecht gevoel van gerechtigheid. Andere voorbeelden van zelf gefinancierde events zijn bijvoorbeeld de

boekpresentaties van partners van SWSL of bewoners van Nieuw West, zoals Tofik Dibi met zijn eerste roman. Dergelijke events kosten relatief weinig geld terwijl de impact – zeker met het oog op sociale binding in de wijk en het stadsdeel – onbetaalbaar is.

De derde pijler van de programmering betreft die culturele events waarvoor we ad hoc financiering kunnen realiseren. Dat kan bijvoorbeeld zijn een bijdrage van een uitgever voor het promoten van een boek. Of zoals vorig jaar, toen we met een waarderingsbudget en sponsorgelden het eerste Nederlandse, Amsterdamse Koerdisch Filmfestival hebben gerealiseerd over drie dagen met de vertoning van meer dan twintig internationaal gerespecteerde (speel en documentaire) films van Koerdische filmmakers in de diaspora. Een groots succes met meer dan 400 bezoekers maar ook vanwege de cinematografische kwaliteit van het programma dankzij een externe curator, een bekende Nederlands-Koerdische filmmaakster. Voor 2021 hopen we weer met dezelfde sponsors en een beetje geld van AFK het tweede Koerdische Filmfestival te realiseren.

Als we uitgaan van de populariteit en de kwaliteit van de culturele events die SWSL nu – op basis van toevallig beschikbaar budget – kan realiseren dan is slechts één ding duidelijk. Er is echt publiek voor een culturele programmering in Slotervaart. SWSL gaat daarom voort op de ingeslagen weg, blijft investeren in de kwaliteit, in de vernieuwing door het engagement in kunst en cultuur te stimuleren (welzijn en cultuur mixen), blijft op zoek naar externe sponsoring en bereidt zich voor op het moment dat het subsidiebeleid voor kunst en cultuur echt op de schop gaat.

Voor de kosten van de programmering – de productionele kant en mogelijke fee nodig voor mensen die optreden – doet SWSL geen beroep op financiering, maar wel voor de ureninzet van een programmeur. Het betreft een functie van 24, waarvan 16 uur tbv programmering.

Samengevat

Terugkerende activiteiten	Thema	i.s.m.
Ru Paré Open Mic	Kunst- en cultuur uit de wijk	Stichting VoorUit
8 Maart Internationale Vrouwendag		Ru Paré Community
Armoede Debatten		
10 december, Internationale Dag van de Mensenrechten		
17 oktober, Internationale Dag van Verzet tegen Armoede		
5 Mei		Ru Paré Community
Revue de Paré	Literair variete programma-reeks	
Rojava Café		Koerdische Gemeenschap Amsterdam

Incidentele activiteiten	Thema	i.s.m.
Boekpresentaties, literaire avonden		Stichting Agora Lettera, Revue de Paré, uitgeverijen
Tirannie van de verdienste		
ReTakeThe.City	Het recht op de stad	Collectief die incidenteel een programma organiseert in Ru Paré

Door derden gefinancierde activiteiten	Thema	Financierder
Koerdische Filmdagen Amsterdam		AFK, VSB
Het verzet in de Rif	Met Nawal Benaissa – voorvrouw van de Hirak-beweging	Stadsdeel N-W

2.3.4.5. Buurtpanel ‘Wij Zijn de Wijk’: schoon, heel en veilig Slotervaart

Vanuit De Buurtzaak wordt sinds 2017 een buurtpanel georganiseerd voor het gebied Sloterparkwijk. In de buurtpanel-overleggen zitten vertegenwoordigers van verschillende buurten in Slotervaart noord, te weten: Jacob Geel, Johan Huizingalaan, Oostoever, Robert Fruinlaan en Hemsterhuisbuurt. Bewoners worden gemotiveerd en verleid tot burgerparticipatie op de thema’s: schoon, heel en veilig en sinds 2019 ook thema sociaal. Naast bewoners zijn ook vertegenwoordigers van het wijkteam en politie aanwezig. Immers de thema’s “schoon, heel en veilig” zijn genoemd in de gebiedsagenda. In Slotervaart vergt dit een permanente aandacht, overleg en actie. De panelleden zorgen voor een inventarisatie van signalen en vragen vanuit verschillende wijken alwaar eerstgenoemden zoeken naar oplossingen (of verbindingen tussen) voor bewoners. Afhankelijk van het thema, worden soms portefeuillehouders of professionals uitgenodigd om gezamenlijk te zoeken naar oplossingen voor problemen uit de wijk. Deze overleggen worden georganiseerd onder begeleiding van de Coördinator De Buurtzaak. Hiervoor worden jaarlijks 8 bijeenkomsten georganiseerd. Aan begeleiding, organisatie en aansturing worden 8 x 3 uren besteedt.

2.3.4.6. Bewonersinitiatieven en regiegroep

De Buurtzaak is een plek voor de buurtbewoners van Slotervaart, een leerschool waar buurtbewoners hun ideeën, talenten kunnen ontwikkelen en uitvoeren. Het is ook een vangnet én een springplank op het gebied van welzijn, sociaaleconomisch en sociaal cultureel terreinen. Iedereen is samen verantwoordelijk voor alles wat er gebeurt en niet moet gebeuren in de wijk. Streven is dat de bewoners mogelijkheden en kansen grijpen om zich te ontwikkelen en om met elkaar solidair te zijn. Naast de vele voorzieningen en netwerken binnen de Ru Paré, zijn ook Bewonersinitiatieven-gelden belangrijke middelen waarmee de bewoners hun ideeën kunnen ontwikkelen en ten uitvoering brengen. Het aantal bewoners en bewonersgroepen die een beroep

doen op de middelen die via De Buurtzaak beschikbaar zijn, neemt steeds toe. De aanvragen variëren van taallessen, lunches voor eenzame ouderen, Yoga voor senioren tot workshops voor kinderen.

- Bewonersinitiatieven leiden tot sociale binding met de buurt

De activiteiten die door de bewoners en/of organisaties worden ontwikkeld en uitgevoerd zijn belangrijk als het gaat om inclusie, zorgen voor elkaar en invulling van een goede vrijetijdsbesteding. Zelfs in de richtlijnen van de 'subsidie' is het verankerd dat de activiteiten door en voor de buurtbewoners moet zijn geïnitieerd en dat het geen commercieel doel heeft. Maar het moet vooral leiden tot het uitnodigen van nieuwe groepen bewoners die sociaal geïsoleerd zijn. En binding tussen actieve en niet-actieve bewoners.

- Regiegroep De Buurtzaak

De bewonersinitiatieven worden beoordeeld door de zogenoemde regiegroep Slotervaart Noord. De regiegroep bestaat uit bewoners van Slotervaart Noord. Zowel de regiegroep alsmede de bewoners die een initiatief aanvragen en deze ten uitvoering brengen, krijgen ondersteuning van en worden gefaciliteerd door de medewerkers van De Buurtzaak. De reggroep is divers en gevormd uit bewoners die veel kennis en inzicht hebben in de ontwikkelingen in Slotervaart Noord.

De coördinator van De Buurtzaak is verantwoordelijk voor de begeleiding, aansturing en bewaking van de bewonersinitiatieven. Dit betreffen 2 uur per week à 46 weken aan begeleiding en 2 uur per maand aan begeleiding en vergadering van de regiegroep.

2.3.5. Teamsamenstelling De Buurtzaak

- Directeur: doorontwikkeling De Buurtzaak; ontwikkeling innovatie, capacity building; HR; huisvesting, strategisch toekomstvisie. Projecten: Netwerk Informele Zorg, Bestuursgroep Samen Leren in de Wijk en Innovatie (40% van 36 u is 14,4 u = 0,4 fte).
- Coördinator De Buurtzaak: algemeen coördinatie en afstemming verschillende functies van De Buurtzaak; aanvraag/rapportages De Buurtzaak; monitoring; controle en begeleiding bewonersinitiatieven; ondersteuning regiegroep; PR, begeleiding medewerkers/vrijwilligers; vertegenwoordigen van De Buurtzaak in verschillende overleggen in Slotervaart (100%), deelnemen aan Samen aan de Slag en bij dit programma ondersteunen/begeleiden van Informele Zorgorganisaties (0,8 fte). 32 uur per week. (32/36 = 0,89 fte).
- Beheer/leermeester: openstellen gebouw, tijdelijke verhuur, techniek, receptie, begeleiding van vrijwilligers; kluswerk (1 fte) (36 uur per week).
- Community Builder I: coördineert programma's Zorg en Welzijn; projectleiding Samen Leren in de Wijk; PR& Communicatie ; backoffice Netwerk Informele Zorg; verantwoordelijk voor het leveren van professionele input en het bieden van ondersteuning gericht op de verdere ontwikkeling van de programma's op het gebied van Zorg en Welzijn; bevordert duurzame vormen van samenwerking met instellingen op het gebied van sociale cohesie, zorg en welzijn (1 fte). 32 uur per week (32/36 = 0,89 fte).

- Community Builder II: uitvoering van programma's: HiB, Mantelzorg, Buurtteams, Taal; 16 uur per week ($16/36 = 0,44$ fte).
- Backofficemedewerker: ondersteuning regiegroep en bewoners die bewonersinitiatief aanvragen (0,5 fte). 18 uur per week.
- Financieel medewerker: (0,5 fte). 14 uur per week exclusief bewonersinitiatieven ($14/36$ u = 0,38 fte).
- Programmeur De Buurtzaak Ontwikkelen van cultureel-maatschappelijk programma's samen met partners uit de buurt, zoals Schrijftafel, St. Agora Lettera, St. VoorUit enz.; Commons Lab. 16 uur per week De Buurtzaak.

Hoofdstuk 3: Ons Huis Wildeman

3.1. Inleiding

Ons Huis Wildeman, kortweg OHW, staat midden in een zogenaamde ‘ontwikkelwijk’. Dat is niet zomaar. D’r is sprake van een langdurige accumulatie van problemen en problematieken in de wijk en onder de bewoners. Zo is de geregistreerde werkloosheid boven de 25%. Een kwart van alle bewoners heeft een langdurig laag inkomen; zo laag dat zo tot de harde kern van arme Amsterdammers behoren. Bewoners in de buurt hebben veelal een laag opleiding niveau (50%) en de laaggeletterdheid is dan ook hoog. Er zijn relatief veel schuldhelpverleningstrajecten in de wijk. Nogal wat kinderen groeien op in arme huishoudens, iets waarmee de basisscholen dagelijks mee te maken hebben. Armoede ondermijnt de leerprestaties en leervermogen van kinderen. De eenzaamheid onder bewoners is groot. De fysieke en geestelijke gezondheid laat meer dan te wensen over. Overgewicht komt veelvuldig voor. Al met al om niet vrolijk van te worden.

Maar ook in een wijk als de Wildeman, is potentie en ambitie onder bewoners. En ten gunste van de wijk zijn er nogal wat interventies gepland of gaande om de wijk uit het moeras te trekken en bewoners een perspectief van sociale mobiliteit te gunnen. Met betrekking tot jongeren wordt Studiezalen in staat gesteld haar bijzondere werkwijze met en ten gunste van jongeren in te zetten. WPI heeft de zogenaamde cohort aanpak. Maatschappelijke dienstverlening is een partner in de basisschool Het Talent, dit in kader van de “familieschool” formule waarin niet alleen zorg is voor het basisschoolkind met ook voor het gezin waarin hij of zij opgroeit. Met onderwijs, maatschappelijke dienstverleningsondersteuning en zelfs met zogenaamde “perspectief budgetten” worden gezinsleden in staat gesteld de problemen te tackelen en te werken aan een perspectief. Deze en nog meer interventies zijn kansen, voor de wijk en haar bewoners.

Ons Huis Wildeman speelt in dit veld van interventie een specifieke rol. Op de eerste plaats, vanuit Ons Huis Wildeman wordt een langdurige inzet betracht. Geen projectje of een pilot. Gestaat bouwen aan een community die voor de bewoners als vangnet en springplank kan fungeren. Waar mensen zich thuis en welkom voelen en zich niet hoeven te verdedigen of te verantwoorden, wie of wat ze zijn. De rol van Ons Huis Wildeman in de buurt is er ook een van samenbrenger, verbinder. En wel door activiteiten en voorzieningen met elkaar te verbinden. Korte lijntjes tussen professionals onderling, tussen initiatiefrijke bewoners onderling en tussen professionals en bewoners. In termen van jargon, OHW is een anjager van een integraal programma.

3.2. Van afstemmen naar samenwerken naar integraal werken

Weinig mensen, professionals en vrijwilligers zullen tegen de ambitie zijn om samen te werken. Bij professionals gaat deze ambitie nog verder, namelijk integraal werken. Dat wil zeggen dat activiteiten, werkvormen en voorzieningen in een programma haarfijn op elkaar afgestemd zijn waardoor 1+1=3 wordt. Maar niets zo moeilijk als samenwerken. Laat staan dat integraal werken ons

makkelijk afgaat. In en vanuit OHW wordt een proces in gang gezet waarbij we stap voor stap – via kennismaking, afstemming, samenwerking het integreren van activiteiten, werkvormen en voorzieningen mogelijk maken. Dat geschiedt in eerste instantie in Ons Huis Wildeman, met alle partners die inhuizen. Jongereninitiatieven, senioren-organisaties tot Wijkpraktijkteam, Startpunt, Buurtteams, de familieschool Het Talent en bewonersinitiatieven op groen, gezondheid etc. Met de ingehuisde partners en die initiatieven die van de faciliteiten en voorzieningen in OHW gebruik maken, bouwen we een community. Tijdens dit proces worden natuurlijk ook lijntjes gelegd met andere stakeholders in de wijk. Lijntjes die ook weer gaan via kennismaking, afstemmen, samenwerken en ook weer met het perspectief dat de activiteiten, werkvormen en voorzieningen van deze stakeholders geïntegreerd worden in een programma.

Tijdens het aanjagen, aansturen en monitoren van dit proces gaan we leergeld betalen. Het zal een kwestie zijn van vallen en opstaan. Beren op de weg ontwijken, kwesties tackelen, bij elkaar en onderling out of the box denken en handelen stimuleren. Gemeenschappelijkheid ontwikkelen in analyse (urgentie) en ambitie (doelstellingen). Kennis, expertise, capaciteit, faciliteiten en budgetten onderling delen en of uitruilen. Dit leergeld is goud waard. Eind 2023 moet daarom ook een notitie beschikbaar kunnen zijn waarin de werkvorm wat onder deze procesmatige aanpak ligt, staat beschreven.

Eind 2023 kan dan ook een andere notitie gereed zijn, een handleiding voor integraal werken in wijken zoals De Wildemanbuurt. Over welke competenties moeten de professionals beschikken, hoe worden de onderlinge samenwerkende relaties ingericht; hoe zit het met regie en mede – eigenaarschap, hoe richt je de relatie in tussen bewonersinitiatieven, initiatieven van maatschappelijke ondernemers en overheidsinterventies. Met wat en hoe, met welke bevoegdheden, kan er een gedeelde regie worden ingericht over budgetten verzameld in een integraal programma.

3.3. Programmering 2021

In deze paragraaf gaan we in op het programma in Ons Huis Wildeman. Dat doen we door de verschillende deelprogramma's op te sommen. Deze deelprogramma's worden uitgevoerd met verschillende partners en stakeholder. Daarbij sluiten we aan wat gaande en in uitvoering is maar ook bij het voorwerk dat in 2020 is verricht waar het gaat om afstemming en samenwerking tussen verschillende activiteiten en interventies van verschillende partners en stakeholders.

Sommige van de deelprogramma's staan reeds op de rails waar het gaat om afstemming en het verkennen naar kansen (en risico's) van samenwerking. Andere deelprogramma's hebben wel een aanjager en een ontwerper maar nog geen helder programma aan de hand waarvan partners en stakeholders uitgenodigd kunnen worden mede aanjager en ontwerper en uitvoerder te zijn. Weer andere deelprogramma's hebben de status van "ambitie". Al met al geeft het duidelijk weer wat in Ons Huis Wildeman aan programmering wordt ingericht.

De inrichting (het ontwerp) en de uitvoering van (deel) programma's geschiedt altijd vanuit de beproefde werkwijze van SWSL: Van Binnenuit, van Onderop en Samen, gestut en verstrekt met de drie waarden van wederkerigheid, inclusiviteit en solidariteit. Dit impliceert dat partners en stakeholders uitgenodigd worden in een proces van kennismaken, samen te inventariseren van wat gemeenschappelijk gedeeld wordt op doelstellingen, op activiteiten en voorzieningen; wordt in gezamenlijkheid een ontwerp gemaakt van afstemming en samenwerking en – niet onbelangrijk – samen te bepalen hoe we de praktijk van afstemming en samenwerking monitoren en het leergeld dat we betalen een bron is om de afstemming en samenwerking bij te stellen. Onderdeel van het proces waarvoor partners en stakeholders worden uitgenodigd omvat ook gemeenschappelijkheid te organiseren voor een integraal programma.

Regie over het aanjagen en aansturen van het proces om van afstemming en samenwerking naar een integraal programma te komen, is van groot belang. Deze regie ligt bij OHW en wordt natuurlijk gevoerd in samenspraak met partners in en rondom Ons Huis Wildeman. In de regie ligt een belangrijk accent op het beoogde resultaat van het proces: integratie van activiteiten, werkvormen en voorzieningen van partners en stakeholders.

3.3.1. Regie op samenwerking naar integratie.

Vanuit OHW wordt expertise en capaciteit beschikbaar gesteld om partners en stakeholders te verleiden en in staat te stellen de onderlinge afstemming en samenwerking te realiseren. De rol van OHW is mede het traceren van kansen voor deze afstemming en samenwerking en te waken voor valkuilen en risico's. In de regierol vervult SWSL als exploitant, beheerder en mede programmeur soms de functie van ontwerper en of mede-ontwerper, soms van aanjager, ondersteuner en meedenker, soms van verbinder en samenroeper, en soms van initiator of mede initiator en (heel soms) van mede uitvoerder. Er zijn ook deelprogramma's waarin sommige functies gecombineerd worden.

Vanwege de verschillende statussen van de (deel) programma's kan het accent soms liggen op de ontwerpfunctie of op de aanjaagfunctie of. Bij "Wildeman Gezond", een bewonersinitiatief is OHW een mede-ontwerper maar tegelijkertijd ook een verbinder en samenroeper waarbij in deze fase het accent op de functie van mede ontwerp ligt. Voor het programma "Samen voor elkaar Wildeman" zal vanuit OHW vooral – door een praktijk van achter de voordeur methodiek uit te voeren – een aanjaagfunctie hebben, naast die van samenroeper, meedenker.

In het kernteam van OHW die het programmatisch begeleidt, zijn de competenties en kwaliteiten gemobiliseerd. Dit kernteam bestaat uit de Community Builder, door het stadsdeel gedetacheerd bij SWSL en de directeur van SWSL.

3.3.2. Samen leren in de wijk Wildeman

Familieschool, Het Talent is een van de structurele partners van Ons Huis Wildeman. De samenwerking is deels gebaseerd op het gebruik maken van faciliteiten en voorzieningen in Ons Huis

door de kinderen en hun ouders, deels gebaseerd op een gedeelde programmering. We pakken de handschoenen op om “Samen leren in de wijk” vorm en inhoud te geven. Daarbij wordt gezocht naar verbindingen tussen het basisonderwijs en wijkprofessionals maar ook naar expertise en capaciteit in de netwerken van de partners van Ons Huis Wildeman. Eind december 2020 is zicht op met welke partners onder welke condities een afstemming en samenwerking kunnen/willen realiseren op dit thema. In 2021 zal met de uitvoering worden gestart.

3.3.3. Samen voor elkaar Wildeman (voorheen Wildeman Vooruit)

Een van de forse uitdagingen in de wijk is een afstemming en samenwerking realiseren tussen programma's en interventies die als doel hebben bij te dragen aan de kansen op sociale mobiliteit van de bewoners. Voor Ons Huis Wildeman impliceert dit in eerste instantie een proces waarin de informele zorgstructuur in de wijk wordt verkend. Dit door aansluiting te vinden met individuele bewoners die omzien naar andere bewoners (de zogenaamde steunmannen en steunvrouwen), georganiseerde informele initiatieven (zoals bij kerk en moskee, carnavalsvereniging, ouderenorganisaties) en semiprofessionele en professionele maatschappelijke initiatieven zoals studiezalen en anderen. Met een eerste inventarisatie maken we niet alleen kennis met initiatieven en initiatiefnemers, maar traceren tevens wat deze initiatieven nodig hebben ter verbetering van de continuïteit en kwaliteit, alsook – niet onbelangrijk – waar gemeenschappelijke uitdagingen worden herkend.

Op de fase van het verkennen, het ondersteunen en verbinden van initiatieven in de wijk, volgt de tweede fase, namelijk het verbinden van deze wijkstructuur met reguliere programma's en voorzieningen, zoals het programma “perspectiefbudget van de Familie School Het Talent”, de cohort aanpak van WPI en niet in de laatste plaats het Sociaal Buurtteam.

Onderdeel van dit programma is het ondersteunen van initiatiefnemers uit de wijk bij het inrichten, aansturen en uitvoeren van wijkactiviteiten, bijvoorbeeld met betrekking tot gezondheidsvaardigheden.

3.3.4. Wildeman Gezond

In het programma Wildeman Gezond in ontwikkeling wordt een nadruk gelegd op preventieve en in het bijzonder het stimuleren van gezondheidsvaardigheden. Daarbij zal met name gebruik gemaakt worden van beschikbare expertise in het stadsdeel. Bijvoorbeeld, de “gezondheidsambassadeurs”. Het programma Gezond Wildeman is een bewonersinitiatief, waarbij professionele deskundigheid wordt gecombineerd met informele zorg inzet. Daarbij wordt onder andere gericht op het traceren en ondersteunen van zogenaamde (aspirant) ervaringsdeskundigheid. In samenspraak met ‘jeugd’ zal daarbij een accent gelegd worden op ervaringsdeskundigheid met betrekking tot het nuttigen van drogerende middelen. Korte lijntjes vanuit dit programma met “Samen voor elkaar Wildeman” ligt voor de hand.

3.3.5. Wildeman Groen

De Wildemanbuurt is “groen” ingericht. Het is evenwel zogenaamd “kijkgroen”. Bewoners mogen ernaar kijken maar niet gebruiken. In het te ontwikkelen programma “Wildeman Groen” worden de ‘groene vingers’ in de buurt getraceerd en ondersteund. Er zijn reeds een aantal moestuin groepjes actief in de buurt. Intentie van dit programma is om meer bewoners te verleiden en in staat te stellen moestuinen in te richten. Vanuit Ons Huis Wildeman worden dan de benodigdheden en – indien nodig – expertise gemobiliseerd.

Daarbij, het programma “Wildeman Groen” beoogt ook het ‘groen’ als ontmoetingsplek te benutten. Dit door te inventariseren welke mogelijkheden er zijn om “ontmoetings arena’s” in te richten. Belangrijke kans die zich hierbij voordoet is de herinrichting van de openbare ruimte rond Ons Huis Wildeman als onderdeel van de reeds geplande verbetering en vergroening van de Openbare Ruimte in de Wildemanbuurt. Ons Huis Wildeman staat in deze vooraan om samen met omwonenden, stakeholders en bewoners van jong tot oud te werken aan een groene oase in de buurt.

3.3.6. Wildeman Jong

Op de tweede etage van Ons Huis Wildeman worden initiatieven in het jongerenwerk gehuisvest. In dit stadium is het nog niet bekend om welk jongereninitiatief met welke activiteit het gaat. Afstemming is meer dan wenselijk zeker gezien de hoge werkloosheid onder jongeren.

3.3.7. Wildeman werkt en participeert.

In samenwerking met Het Talent (onder andere middels het programma “perspectief budget” en de maatschappelijke dienstverlening via SEZO) alsmede in samenwerking met het Startpunt en WPI (cohort aanpak) worden de mogelijkheden verkend voor een integrale aanpak voor het toerusten (middels stages, leerwerktrajecten) en het bemiddelen naar reguliere arbeidsplaatsen. Daarbij worden maatschappelijke ondernemers betrokken maar worden – zie de EU subsidie aanvraag EFRO – met bewoners en andere arbeidsplaats genererende wijkondernemingen geïnitieerd.

Er ligt een accent op:

- a. facilitaire dienstverlening onder andere in samenwerking met MAS en
- b. hospitality (onder andere in samenwerking met MAS/Vrouw en Vaart/The Beach),
- c. zorg (onder andere in samenspraak met Vrouw en Vaart) en
- d. bouw (onder andere met aannemer LEBO Bouw)

3.4. OHW; Inhuis partners

Op moment van schrijven, september 2020, is nog geen compleet overzicht te geven van de inhuispartners van Ons Huis Wildeman. Dit om de eenvoudige reden dat de onderhuurovereenkomsten nog niet zijn getekend. Wel is het zo dat met aan aantal partners afspraken zijn gemaakt voor het inhuisen in oktober/november 2020. In deze fase moeten we evenwel enige voorzichtigheid betrachten waar het gaat om een definitieve lijst van inhuispartners. Immers, op dit

moment is nog niet met zekerheid te zeggen of een potentiële partner ook aan de financiële voorwaarden kan voldoen, naast de meer programmatische voorwaarden.

Globaal gezien krijgt Ons Huis Wildeman een indeling waarbij de begane grond gereserveerd wordt voor een buurtfunctie, ontmoetingsplek, een soortement overdekt dorpsplein. De ruimtes die grenzen aan deze foyer worden gereserveerd voor buurt- en vrijwilligersorganisaties (zoals Nivon, Wildeman Gezond), kinderactiviteiten ruimte voor Het Talent en het Wijkpraktijkteam. Uiteraard is er ook op de begane grond een soortement van receptie.

De eerste etage willen we reserveren voor die voorzieningen die gericht zijn op ondersteuning bij sociale mobiliteit. Voorgelegd is om het Buurteam op de eerste etage te huisvesten en zijn er gesprekken met WPI om na te gaan of de Cohort-aanpak bijvoorbeeld vanuit de OHW kan plaatsvinden en dat WPI het grootste deel van de eerste etage onderhuurt. Mocht dit geen kans van slagen hebben, dan is er een goed alternatief, namelijk deze etage reserveren voor “taal” (met onder ander Toptaal en STOC) maar ook met MaDi en zorg (Buurteam, Burennetwerk etc), Cordaan en Wijkleerbedrijf van Vrouw en Vaart.

De tweede etage reserveren we voor de Jongeren-Alliantie. Het betreft de hele tweede etage. Op moment van schrijven is de “Alliantie” in gesprek met architect Gus van Oppen over een herinrichting van de tweede etage om deze om te toveren waar jongeren op prettige wijze hun ding kunnen doen. “Studiezalen” heeft in deze de lead want heeft een opdracht gegund gekregen voor het herinrichten en uitvoeren van jongerenwerk in dit deel van Osdorp.

Voor de kelder zijn voldoende ambities, maar nog geen concrete geïnteresseerden; althans niet in de status waarin de kelder nu verkeert. Nagegaan wordt of de kelder met eenvoudige ingrepen geschikt gemaakt kan worden voor sportactiviteiten (jongeren) of – eventueel in combinatie – voor kinderactiviteiten van Het Talent. In ieder geval wordt in de Kelder een werkruimte ingericht voor het beheer/onderhoud en schoonmaak van OHW.

Hoewel OHW 2000 m² omvat is er een kleine 1600 m² verhuurbare vloeroppervlak beschikbaar en voor activiteiten nog minder, ongeveer 1400 m². Nu al is er sprake dat enkele initiatieven – zoals die van “Meer bewegen voor ouderen”, eerder gehuisvest bij Vrouw en Vaart – niet kunnen huisvesten. Daarom is een samenspraak ingericht met enkele partners, waaronder de Osseknarren die de aanpalende gymzaal exploiteren. Ook is een samenspraak in kader van Broekmanhuis, om na te gaan onder welke condities over deze ruimte door OHW (SWSL) partners gebruikt kan worden.

3.5. Facilitaire dienst OHW: beheer, onderhoud, schoonmaak, receptie.

Het beheerteam van OHW bestaat uit een hoofdbeheerder (1,0 fte) en een assistent beheerder (0,8 fte) aangestuurd door hoofd facilitaire dienst (8 uur per week) en ondersteund met vrijwillige beheerders en beheerders in leerwerktrajecten. Onder beheer valt ook het kleine (achterstallige) onderhoud van OHW. En natuurlijk schoonmaak, veiligheid. Receptie en gastvrouwen/heren vallen ook onder de facilitaire dienst van OHW.

In samenspraak met partners intern en extern wordt nagegaan hoe we de condities waaronder bewoners in leerwerktrajecten mee genomen kunnen worden in de vaart der volkeren, kunnen optimaliseren.

Op de facilitaire dienst gaat een grote druk komen ingeval de EFRO aanvraag voor de verbouwing van OHW wordt gehonoreerd. Immers, de verbouwing zal dan plaatsvinden terwijl OHW reeds volledig wordt gebruikt. Wat betreft coördinatie en logistiek is dit wel een klusje.

3.6. EFRO aanvraag: verbouwing en economische impact

Medio oktober 2020 wordt een aanvraag ingediend voor een EFRO subsidie. Enerzijds om het pand voor iedereen toegankelijk te kunnen maken (lift), de m2 uit te breiden, verbeteren ventilatie en voor een verduurzamingslag. Als de subsidie wordt toegekend zal de verbouwing opgestart kunnen worden in of na de zomer van 2021. Tegelijkertijd worden dan ook initiatieven ingericht voor het vergroten van een economische impact voor de buurt en haar bewoners. Dit uiteraard weer in samenspraak met interne en externe partners van OHW. In het projectplan zijn de ambities opgenomen om te komen tot:

- **Leerwerkbedrijf hospitality**

Begin 2021 zal op zoek gegaan worden naar fondsen om een goede, liefst professionele buurtkeuken te realiseren. Eten verbindt immers. Onderzocht zal worden of Tante Tosti, een sociale onderneming die catering aanbiedt door 50-plussers, een rol kan spelen in Ons Huis Wildeman. Ook is het de wens dat de Wilde Chefs kunnen doorgroeien bijvoorbeeld door de hospitality opleiding bij Vrouw en Vaart te volgen. Van daaruit kunnen zij weer stage lopen bij het buurtrestaurant/Tante Tosti van Ons Huis Wildeman. Dit is een ondersteunende horeca zonder winstoogmerk.

- **Buurt (leerwerk)bedrijf**

Anderzijds wordt het pand geschikt gemaakt om van hieruit een Buurtleerwerkbedrijf vorm te geven samen met Vrouw en Vaart en Daadkracht. Verdienmodellen waarop ingezet zal worden zijn: het onderhoud van het openbaar groen en de binnentuinen van de woningcorporaties, warme maaltijden thuisbezorgen bij senioren, gebouwbeheer en facilitair, huishoudelijke hulp.

- **Coachingbureau bedrijfsmatige bewonerscoöperaties**

In OHW wordt in kader van het Efro projectplan een bureau ingericht ter ondersteuning en coaching van coöperaties van bewoners die op bedrijfsmatige leest geschoeid zijn. Deze bewonerscoöperaties dragen bij aan het verbeteren van de arbeidsmarktkansen van bewoners en waar mogelijk realiseren nieuw banen (job creation). Daarbij is de Coöperatie "Samen aan de slag", een initiatief van 7 bewonersorganisaties in Slotervaart een inspiratiebron.

- Afstemming met EASI CALL

In het vroege najaar van 2020 is hard gewerkt aan het indienen van een projectplan voor Europese subsidie voor de EaSi Call, met een deadline van 15 oktober. Met bestaande partners in de Wildemanbuurt zijn op initiatief van het Team Europese subsidies, de 1e Amsterdamse Familieschool en Ons Huis Wildeman verschillende brainstormbijeenkomsten gehouden. Het doel van de EaSi subsidie is dat iedereen heeft: (1) een adequaat minimum inkomen, € 14 per uur in Amsterdam, (2) toegang tot werk/arbeidsmarkt, (3) toegang tot adequate goederen en voorzieningen.

De EaSi subsidie ondersteunt het opbouwen van samenwerkingsverbanden en informatieuitwisseling om te komen tot een gezamenlijke werkwijze. Daarnaast is het gericht op het verbeteren van de positie van kwetsbare huishoudens zodat iedereen de doelen van EaSi kan bereiken. Dat kan bereikt worden met projecten die een samenhangende aanpak hebben ter ondersteuning van kwetsbare personen en huishoudens.

Op het moment van schrijven is nog niet duidelijk welke richting de uitvraag zal gaan. Vanuit OHW wordt ingezet op Buurt(leerwerk)bedrijf Wildeman en begeleiding van (startende) ondernemers door een bedrijencoach. Binnen het Buurtbedrijf Wildeman willen we verschillende verdienmodellen realiseren: groenonderhoud van openbaar groen en wocogroen, ondersteunende horeca, catering en maaltijdbezorging.

3.7. Communicatie

Er vinden nogal wat interventies plaats in de Wildeman. Interventies die vooralsnog niet op elkaar afgestemd zijn maar wel allemaal communiceren naar de bewoners. Het gevaar is dat er zoveel informatie over ambities, intenties, plannen, voorzieningen, activiteiten de wijk ingegooid worden dat er een doolhof ontstaat waardoor bewoners verdwalen. Er is grote behoefte in de Wildemanbuurt om de communicatie naar de bewoners gezamenlijk op te pakken. Zo informeren we niet alleen de bewoners, maar ook elkaar. Binnen de netwerkvorming is dit een belangrijk punt van aandacht en een punt waarop veel winst te maken is. Idealiter werken stadsdeel, woco's en andere grote stakeholders binnen een communicatieplan samen.

3.8. Activiteiten (werk) en ontwikkelbudget

Er is potentie in de Wildeman buurt voor eigen initiatief van bewoners. Evenwel is er dringende behoefte aan een ondersteuning van bewoners om – in collectief verband – tot gezamenlijke actie te komen. Deze ondersteuning is onder ander het inbrengen van ervaring en expertise maar ook van financiële middelen. Vanuit de programmaleiding wordt die ondersteuning gegund. Hierbij stellen we voor om voor de te ontwikkelen bewoners-activiteiten in OHW en in de buurt een ontwikkel en werkbudget ter beschikking te stellen. Ontwikkelbudget om – indien urgent en gewenst – expertise van buitenaf in te vliegen. Een werkbudget om de opstart en uitvoering van bewonersactiviteiten mogelijk te maken. We stellen voor om €50.000 ter beschikking te stellen voor die ontwikkel- en werkbudget bewonersinitiatieven.

3.9. Herinrichting openbare ruimte OHW

De Herinrichting van de Openbare Ruimte van de Nieuwe Laan stond al op het groot onderhoudsprogramma. Start uitvoering is eind 2021 gepland. In het derde kwartaal 2020/eerste kwartaal 2021 wordt gestart met de participatie met alle stakeholders, bewoners en omwonenden. We hopen een flinke vergroeningsslag te kunnen slaan en een start te maken met Urban Farming. Bij de verbouwing zal de ingang verplaats worden naar de Zuidzijde. Het is van groot belang dat het ontwerp voor de openbare ruimte en de verbouwing goed op elkaar worden afgestemd.

3.10. Sabr (geduld)

Sabr, “geduld” in het Arabisch is een groot goed. Sabr kan opgebracht worden als er vertrouwen is. Vertrouwen in een consistent en coherent verhaal en ambitie, zonder dogmatische te zijn en star vast te houden aan de versie van het verhaal waarmee opgestart wordt in OHW.

Geduld hebben we het afgelopen anderhalve jaar zeker moeten opbrengen. In april 2019 is een werkgroep aan de slag gegaan die niet alleen tot taak had een programmatisch en een exploitatieplan in te richten maar ook een nieuwe juridische entiteit als huurder van de oude Kraemerschool. Onderhand zijn we bijna anderhalf jaar verder en is er geen nieuwe juridische entiteit ingericht voor het programmeren en exploiteren van OHW, maar is SWSL op basis van haar ervaring met de Ru Paré, gevraagd deze taak op zich te nemen. Met de instemming van de leden van de werkgroep die in april 2020 is begonnen, heeft SWSL deze uitdaging opgepakt. Veel tijd is gegaan in het overleg en onderhandelingen met afdeling Vastgoed van de Gemeente Amsterdam. Nu dit is afgetikt zal het geduld en vertrouwen opgebracht moeten worden om – stap voor stap – een ambitie waar te maken om de afstemming en samenwerking tussen partners en stakeholders te bevorderen en deze vervolgens om te zetten in een integraal programma waarin activiteiten (werkzaamheden), werkvormen en voorzieningen zijn opgenomen. Hoewel nagenoeg iedereen voorstander is van samenwerking en een integrale aanpak, ontberen we vaak de competentie en soms ook bevoegdheden om deze ambitie ook daadwerkelijk waar te maken. En niet zelden spelen organisatieculturen een rol en altijd hebben we te maken met hiërarchische structuren in de partnerorganisaties en stakeholders. Het vergt nogal wat van het geduld om niet alleen een gezamenlijkheid in de uitvoering te realiseren maar ook om daar draagvlak in de partnerorganisaties voor te krijgen.

Sabr – het geduld en het daarmee verbonden vertrouwen in het verhaal en in elkaar – kunnen we opbrengen als we vasthouden aan een de heldere en inspirerende waarden van wederkerigheid, inclusiviteit en solidariteit. Werken vanuit deze waarden geeft houvast maar is ook een mooie meetlat voor dat wat daadwerkelijk gepresteerd wordt.

Soms is het geduld en het vertrouwen en de dappere pogingen vanuit waarden te werken, niet voldoende om draagvlak te creëren. Soms is het nodig om zaken vlot te trekken door “onder langs” te gaan en een “oproer” te organiseren, soms is het nodig om “boven langs” te gaan om druk van boven af op te voeren. Maar ook als we “onder langs” of “boven langs” gaan blijven we in dialoog.

Hoofdstuk 4: Programma's stadsdeel West

4.1. Inleiding

Bewoners en vrijwilligers uit stadsdeel West, met name uit Bos en Lommer en De Baarsjes, zijn ooit het project Samenwonen-Samenleven begonnen. Dat was in de tijd dat Bos en Lommer als een van de armste stadsdelen gold. Dat was ook in de tijd van het wij-zij denken. In die tijd bestond de “dragende samenleving” al wel, maar was het nog geen speerpunt van het overheidsbeleid. Burgerinitiatief om om te zien naar de kwetsbare ander, zelfredzaamheid en samenredzaamheid werden in die tijd al gerealiseerd, maar als bouwstenen van een “dragende samenleving” oftewel de sociale basis, nog niet zo gewaardeerd.

De tijd waarover we spreken is de periode van 2003-2004. Bewoners van West bundelden de krachten en overtuigden met succes sociale fondsen meerjarig een financiële ondersteuning aan het project te gunnen. De steun van fondsen en anderen heeft SWSL in staat gesteld nieuwe werkvormen te ontwikkelen en uit te voeren. Werkvormen die praktijk proof zijn. Al in 2004 werd ingezet op “zelfredzaamheid” en “zorgvrijwilligers” en werd de ervaringskennis van bewoners en met name vrijwilligers gewaardeerd en benut om kwetsbare medebewoners te steunen in het herpakken van de regie in het eigen leven, bij activering en deelname aan de samenleving. SWSL is in 2011 verzelfstandigd in een stichting dat ook sociaal ondernemende initiatieven neemt, met name in stadsdeel Nieuw West.

In 16 jaar tijd is er veel veranderd. Door de komst van nieuwe, meer draagkrachtige bewoners, vallen Bos en Lommer en De Baarsjes niet meer onder de armste buurten van de stad, maar in bepaalde wijken is de armoede echter nog steeds hardnekkig aanwezig.

Beleidsmatig wordt ingezet op een stevige sociale basis; het fundament dat zorg en ondersteuning in de stad stabiliteit geeft. Dat betekent onder andere meer zorgvrijwilligers die kwetsbare medebewoners ondersteunend zijn in het herpakken van zelfredzaamheid, het ontwikkelen van talenten en in het meedoen in de samenleving. Dat betekent ook de kennis, expertise, netwerken van deze zorgvrijwilligers waarderen en benutten.

De afgelopen 8 jaar heeft SWSL in West zich gericht op de verbinding, ondersteuning, versterking en vernieuwing van de informele zorg en verbinding met de reguliere zorg, o.a. door toerusting en inzet van zorgvrijwilligers, waaronder vertrouwenspersonen en de laatste jaren ook aspirant-ervaringsdeskundigen. De meeste toegeruste zorgvrijwilligers zijn nog steeds als vertrouwenspersoon actief in zelf- of vrijwilligersorganisaties, buurtkamers, bewonersinitiatieven, in de buurt of worden gekoppeld aan een kwetsbare bewoner, voor tijdelijke ondersteuning, versterking, toeleiding naar reguliere hulp of het vergroten het sociaal netwerk, gericht op het versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid. En met een beroep op de eigen talenten voor vormen van wederkerigheid.

De rol die SWSL in Nieuw-West heeft komt overeen met die van West; die van ondersteuner en innovator. Een aantal kernwaarden zoals wederkerigheid, ervaringsdeskundigheid en inclusiviteit zit in het DNA van SW-SL, evenals onze missie: 'Van klacht naar kracht, van uitsluiting naar collectiviteit' en de B.O.S. werkwijze.

4.2. Activiteiten en programma's SW-SL in West

4.2.1. Makelpunt Zorg & Welzijn; bouwen aan de sociale basis in West

Het Makelpunt Zorg & Welzijn is een van de bijdragen van SWSL ter versterking van de sociale basis in Amsterdam West.

In paragraaf 4.2.2. wordt de functie van het Makelpunt geschetst en de rol die zorgvrijwilligers-vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen- vervullen.

Het Makelpunt is in 2016 in West gestart en heeft in de afgelopen jaren haar functie en rol bewezen. Dit door de stand gekomen samenwerking en verbindingen op verschillende niveaus met formele en informele partners en het feit dat veel getrainde zorgvrijwilligers nog steeds als vertrouwenspersoon of aspirant-ervaringsdeskundige bij organisaties of met eigen initiatieven actief zijn en zich voor andere bewoners inzetten.

In 2021 wordt voortgebouwd op deze voor de sociale basis onmisbare schakel. Met de komst van de Buurteams zal het Makelpunt Zorg & Welzijn zich als effectieve verbinder tussen formele en informele zorg en welzijn (en vv) gaan positioneren.

Het Makelpunt Zorg & Welzijn beschikt over een groot netwerk van formele en informele zorg- en welzijnspartijen in West en kennis over het beschikbare aanbod. Daarnaast heeft het Makelpunt Zorg & Welzijn met de getrainde zorgvrijwilligers expertise en ervaring in huis, die complementair is aan de professionals in de Buurteams, met name als het gaat om 'warme' toeleiding naar zorg of welzijn, cultuur-sensitieve problematiek, het vergroten van de zelf- of samenredzaamheid en het aanzetten tot wederkerigheid.

4.2.1.1. Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen

Het Makelpunt Zorg & Welzijn bemiddelt bij een vraag of behoefte aan informele zorg. Het Makelpunt heeft een 'pool' van door SWSL getrainde en gecoachte zorgvrijwilligers (informele zorgverleners) beschikbaar als toeleider en ondersteuner om de (hulp)vraag met het juiste aanbod te matchen. De zorgvrijwilligers zijn actief vanuit de "pool" en kunnen ook actief zijn op locatie van een van de partners. De inzet van zorgvrijwilligers is gericht op het verbeteren van zelfredzaamheid, activering en participatie van hulpvragende en kwetsbare bewoners.

Binnen het Makelpunt zijn twee groepen vrijwilligers actief. Zogenaemde "vertrouwenspersonen" en "aspirant-ervaringsdeskundigen".

Vertrouwenspersonen zijn generieke zorgvrijwilligers. Zij zetten vooral "vertrouwen" in om voor de kwetsbare bewoner ondersteunend te kunnen zijn. Een vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor en ondersteunt de hulpvrager de hulpvraag scherp te stellen om vervolgens samen met de medebewoner een plan van aanpak te formuleren wat nodig en mogelijk is om de zelfredzaamheid te verbeteren. Uiteraard met als doel tot activering en participatie in de samenleving.

Aspirant-ervaringsdeskundigen die bij Samenwonen-Samenleven als zorgvrijwilliger actief zijn, zijn zorgvrijwilligers die hun "ervaring" inzetten ter ondersteuning van kwetsbare medebewoners. Niet te verwarren met mensen die een intensiever meerjarig traject, zoals de TOED opleiding of Howie The Harp hebben gevolgd om hun ervaringsdeskundigheid professioneel (dus betaald) in te zetten.

Binnen de context van wat Samenwonen-Samenleven biedt, zetten aspirant- ervaringsdeskundigen hun ervaring in bij een sociaal probleem of aandoening (breder dan GGZ problematiek). En specifiek het delen van de ervaring om zich "naar boven" te vechten en de regie over het eigen leven te herpakken, waardoor de zelfredzaamheid verbetert. Deze getrainde aspirant ervaringsdeskundigen weten als geen ander welke excuses worden aangewend, welke vluchtroutes worden gelopen, hoe een gevoel van machteloosheid het zelfbeeld en hoop ondermijnt. De essentiële meerwaarde die deze aspirant-ervaringsdeskundigen hebben is de expertise binnen het krachtenveld waar het gaat om de relatie met professionals en waarom (structurele) hulpvragers zich vaak zo machteloos voelen als zij een beroep doen of willen doen op formele voorzieningen.

Zorgvrijwilligers zijn de dragers en bouwers van wat "de dragende samenleving" heet. Zij zijn beschikbaar en bereikbaar voor kwetsbare medeburgers (bewoners in armoede en/of langdurige werkloosheid, ouderen, jongeren zonder startkwalificaties, mensen met een laag verstandelijk beperkt (lvb), een psychische of een lichamelijke beperking en bewoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt). De zorgvrijwilligers die SWSL toerust, ondersteunt en begeleidt – hanteren hierbij de waarde van "wederkerigheid".

Veel bewoners die de zorgvrijwilligers bijstaan, ervaren dat ze niet meer mee tellen, staan aan de kant en participeren niet (meer) mee. "Wederkerigheid" als waarde inzetten verleid hulpvragers na

te gaan wat zij – op hun beurt – kunnen inzetten, vanuit hun eigen kracht en mogelijkheden, voor de ander, voor een activiteit, de straat waar zij wonen, de wijk waarin zij leven. Een geholpene kan ook helper zijn; om het maar kort samen te vatten.

Ervaring leert dat bewoners (zorgvrijwilligers) die op andere bewoners een beroep doen, graag op hun beurt tijd, talenten, kennis, inzicht, ervaringen en netwerken willen benutten en inzetten. Ook dit leidt tot activering en participatie. En dat deze deelname aan de samenleving – hoe gering dan ook – bevorderlijk is voor het welzijn en de gezondheid. Participatie en het verbeteren van zelfredzaamheid zijn in deze onlosmakelijk met elkaar verbonden.

4.2.1.2. Matching op aanvraag informeel en formeel

Bewoners-en/of zelforganisaties kunnen bij het Makelpunt een verzoek/vraag inbrengen voor een zorgvrijwilliger ter ondersteuning van een hulpvrager. Het Makelpunt biedt deze “informele organisaties” extra capaciteit om hulpvragen en hulpbehoeften van kwetsbare bewoners adequaat op te vangen en hen eventueel toe te leiden naar professionele hulpverlening, daarbij altijd gericht op zelfredzaamheid en zelfstandigheid.

Ook kunnen professionals bij reguliere instellingen, “de formele organisaties” op het gebied van welzijn en zorg een beroep doen op het Makelpunt en de beschikbare vertrouwenspersonen en ervaringsdeskundigen, voor aanvullende ondersteuning en versterking van de hulpvragende bewoner of het toeleiden naar activiteiten in de buurt (Afschalen van zorg). In de samenwerking met een professional functioneert een zorgvrijwilliger ondersteunend aan de professional. Aan de samenwerking liggen overeengekomen samenwerkingsafspraken ten grondslag.

Daarbij kunnen actieve zorgvrijwilligers ook op eigen initiatief hulpvragende bewoners met een zorgvraag toeleiden naar de formele organisaties, de professionals (Opschalen) of toeleiden naar activering en participatie in bijv. een Huis van de Wijk.

In het schema op de volgende bladzijde wordt duidelijk hoe de toeleiding, opschaling en afschaling werkt en om welke organisaties en professionals het gaat/kan gaan.

<p>Activering en participatie Anatolië Fath Aminah Samen Sterk Vrouwen West Activiteiten in buurtkamers en Huizen van de Buurt Hudsonhof GoudenMSportclubs Divers vrijwilligerswerk Diverse trajecten VAW</p>		<p>Afschaling Professionals ABC-Alliantie (MWD en SHV) Samen Doen Cordaan OKT WPI Veilig Thuis/Blijfgroep Arkin Punt P/GGZ Jellinek Huisartsen/POH Fysiotherapeuten Politie Woningbouwverenigingen</p>
	<p>Makelpunt Zorg & Welzijn (MP) Zorgvrijwilligers</p>	
<p>Opschaling Informele organisaties ATKB Anatolië Fath Aminah Samen Sterk Vrouwen West MGT Jongerenorganisatie Voedselbank West Gebedshuizen Bewonersinitiatieven Amsterdams Buurvrouwen Contact</p>		<p>Opschaling naar professionals ABC-Alliantie (MWD en SHV) Cordaan OKT WPI Veilig Thuis/Blijfgroep Arkin Punt P/GGZ Jellinek Huisartsen/POH Fysiotherapeuten Juridische hulp Politie</p>

Meerwaarde en effecten van het Makelpunt Zorg & Welzijn

- Effectieve 1 op 1 matching
- Samenredzaamheid bevorderen in een collectief verband
- Bevordering activering en participatie
- Kwaliteitsverbetering informele zorg bij organisaties
- Samenwerking en afstemming informeel en regulier
- Toename van eigenwaarde en zelfvertrouwen bij de zorgvrijwilligers
- Het gevoel hebben iets te betekenen voor de ander

4.2.1.3. De waarde van wederkerigheid als aanjager tot activering en participatie.

Binnen SWSL is ruime ervaring met het benutten van de waarde van “wederkerigheid”. Hulpvragende bewoners die een beroep doen op medebewoners (in geval van het Makelpunt op zorgvrijwilligers) of op informele voorzieningen, kunnen aangesproken worden op wat zij, vanuit hun eigen mogelijkheden, krachten en kwaliteiten kunnen delen aan tijd, talent, netwerk, aandacht, kennis, zodat samenredzaamheid wordt bevorderd. De vraag wat als prestatie in wederkerigheid (uiteraard op vrijwillige basis) geleverd kan worden, leidt vervolgens tot meer activering en participatie, waardoor de zelfredzaamheid wordt verbeterd.

De zorgvrijwilligers van het Makelpunt worden hierop toegerust en ondersteunt. Dat in de toerusting en ondersteuning van de zorgvrijwilliger hier een focus op ligt, is niet zonder reden. Ook zorgvrijwilligers kunnen last hebben van het “helper in nood” syndroom. Het vergt wel wat training en oefening – ook voor zorgvrijwilligers – om niet alleen te focussen op de hulpvraag, de kwaal, de aandoening, beperking en alles wat niet goed gaat. In de wijze waarop zorgvrijwilligers kwetsbare medebewoners bijstaan in het verbeteren van zelfredzaamheid (activering en participatie) wordt ook de ambitie, het talent, kennis, motivatie, tijd, respect voor de ander en netwerk van de hulpvrager benut. Ervaring leert dat wederkerigheid voor hulpvragende, kwetsbare bewoners geen vanzelfsprekendheid is. De eigen kracht en het eigen potentieel wordt zo optimaal benut om zelfredzaam te worden en mee te doen in de samenleving.

Hoe de waarde van wederkerigheid benut kan worden tot activering en participatie is een integraal onderdeel van de cursussen en begeleiding die zorgvrijwilligers van het Makelpunt ontvangen. Voor anderen – partners in West, zowel informeel als formeel – geldt dat SWSL workshops aanbiedt.

4.2.1.4. Resultaatgerichtheid en prestaties 2021

Eind 2021 gaat het om 26 tot 30 zorgvrijwilligers: waarvan 10 tot 12 (nieuwe) vertrouwenspersonen en 6 tot 8 (nieuwe) aspirant-ervaringsdeskundigen.

Makelpunt Zorg & Welzijn	Aantal
Zorgvrijwilligers in pool	10

Vertrouwenspersonen	10-12
Aspirant-ervaringsdeskundigen	6-8

Streven blijft om per groep met 8-10 zorgvrijwilligers te beginnen die minimaal een jaar actief blijven.

Het blijft echter mensenwerk. De praktijk leert dat er vrijwilligers kunnen afvallen door persoonlijke omstandigheden, ziekte, terugval of doordat ze aan het werk moeten.

Daarnaast zullen we rekening moeten houden met de eventuele verlengde maatregelen van het RIVM, waardoor er een beperkte groep kan deelnemen aan de trainingen en de bijeenkomsten.

4.2.2. Hulp in de Buurt bij Armoede

In Bos en Lommer zijn twee buurten (Kolenkitbuurt en Landlust) waar relatief veel armoede voorkomt.

De Kolenkitbuurt, heeft een bovengemiddeld aandeel bewoners met een migratie-achtergrond. De populatie hier is jong, één derde van de inwoners van de Kolenkit is onder de 18 en het aantal eenoudergezinnen is bovengemiddeld. Ongeveer een derde van de huishoudens moet rondkomen van een minimuminkomen. Evenals de Kolenkitbuurt kampt ook Landlust met een hardnekkige achterstand en relatief veel mensen met langdurige schulden en werkende armen.

In samenwerking met lokale partners en initiatieven worden in de Kolenkitbuurt en Landlust, Hulp in de Buurt bij Armoede-initiatieven ontplooid.

Via de Hulp in de Buurt bij Armoede (HiBbA) wordt informele zorg geleverd door getrainde vertrouwenspersonen en (aspirant-)ervaringsdeskundigen op het gebied van armoede en armoede gerelateerde problemen, worden bestaande informele zorginitiatieven versterkt en de samenwerking onderling (tussen informele zorginitiatieven) en met de reguliere zorg bevorderd.

Dit vindt plaats door:

1. Getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen aan laten te sluiten bij bestaande informele initiatieven, zoals de inloopsprekuren bij Stichting Aminah en Raad is Daad. Voor bewoners met vragen over formulieren en brieven; advies op het gebied van inkomensondersteunende voorzieningen, toeslagen en/of een schuldhulpverleningstraject, maar ook op het gebied van (geestelijke) gezondheid, huiselijke vrede, opvoeding, taaltrajecten, empowermenttrainingen, sociale ontmoetingsplekken en vrijwilligerswerk.
2. Eén op één afspraken (al dan niet gedurende een bepaalde periode) met een vaste vertrouwenspersoon en/of aspirant ervaringsdeskundige; luisterend oor, hulpvraag scherp formuleren, steunen in de moed om hulp in te roepen bij complexe en veelal langdurige problematieken.
3. Het toerusten en coachen van vrijwilligers die bij de inloopsprekuren of met eigen initiatieven op andere plekken al actief zijn.

4. Informatieve (preventieve) bijeenkomsten op het gebied van huiselijke vrede, inkomensondersteunende voorzieningen, schuldhulpverleningstrajecten en (geestelijke) gezondheid op locatie (daar waar bewoners samenkomen, elkaar treffen, basisschool, buurtkamer, kerk, moskee, sportvereniging, jongerenorganisatie, etc.). Dit in samenwerking met de aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld & kindermishandeling, en professionals op genoemde gebieden en in afstemming met andere (in)formele organisaties.

De vrijwilligers bij Hulp in de Buurt bij Armoede zijn vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen die zelf met armoede en armoede gerelateerde problemen te maken hebben gehad, zoals psychische klachten, verslaving, huiselijk geweld en sociale uitsluiting. Zij weten en hebben ervaren hoe uitzichtloos het kan voelen als men langdurig in armoede verkeert, hoe groot het effect is op het lichamelijk en geestelijk functioneren, op het contact met het sociale netwerk, op de relatie- en het gezinsleven, op het zelfbeeld en het zelfvertrouwen én ze weten hoe groot de schaamte kan zijn om hulp te vragen.

Informele zorg is omzien naar de (kwetsbare) ander door betrokken bewoners, met oog en hart voor een ander. Voor bewoners die met armoede en armoede gerelateerde problemen te maken hebben is de stap naar reguliere hulpverlening vaak te groot, vooral als men de Nederlandse taal niet goed beheerst om zich goed uit te kunnen drukken, maar ook doordat men in de 'overlevingstand' staat, de grip en het overzicht kwijt is geraakt, waarbij er wel een hulpbehoefte is, maar men niet in staat is om dit te vertalen in een hulpvraag. Deze bewoners hebben baat bij een laagdrempelige plek, waar zij niet meteen met een professional in gesprek hoeven te gaan, maar misschien in eerste instantie voor een praktische vraag naar toe zullen gaan; het vertrouwen win je niet zomaar, dat zal moeten worden opgebouwd.

Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen doen dit door een luisterend oor te bieden, door als wegwijzer te fungeren in het doolhof van voorzieningen, door de tijd te nemen, geduld te betrachten, een formulier helpen invullen of een tekst te (helpen) vertalen. Niet zelden wordt bij informele zorg ook ondersteuning geboden bij het ordenen van een levensverhaal. Hulpbehoeften worden daarbij vertaald in concrete hulpvragen. Bewoners die informele zorg bieden zijn niet zelden maatjes voor anderen die in een kwetsbare positie verkeren, in een gelijkwaardige relatie, gebaseerd op wederzijds respect en vertrouwen. Informele zorg is geen hulpverlening, informele zorg is complementair aan de reguliere hulpverlening in zorg en welzijn; aanvullend. Dat complementaire van informele zorg bestaat uit de volgende, te onderscheiden kenmerken van informele zorg:

1. Luisterend oor, helpen het verhaal te ordenen en hulpvraag (vraag achter de vraag) te formuleren, vertrouwen gunnen maar ook en vooral het signaal te geven "ook jij doet er toe".
2. Bewoners te stimuleren en te ondersteunen bij zelfredzaamheid
3. Bewoners met soortgelijke vragen en interesse verbinden, samenredzaamheid
4. Vroegsignalerend, mede vanwege vertrouwensnetwerken, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid;

5. Toeleidend naar reguliere hulpverlening zorg en welzijn
6. Informerend en daarmee preventief op het gebied van gezondheid, inkomen, administratie, huiselijke vrede, opvoeding
7. Ondersteunend tijdens trajecten om “uitval” te voorkomen
8. Ondersteunend bij toegang tot of versterken van het bestaande sociale netwerk

4.2.3. Toerusting en begeleiding

Training voor vertrouwenspersonen, aspirant-ervaringsdeskundigen, deskundigheidstrainingen en intervisies

De informele zorgverleners die op verschillende manieren actief zijn; gekoppeld aan een hulpvragende of kwetsbare bewoner via het Makelpunt Zorg & Welzijn, als spreekuurhouder bij laagdrempelige spreekuren, als vaste vertrouwenspersoon bij één op één afspraken of bij informatieve bijeenkomsten, zijn vrijwilligers en worden toegerust, getraind.

Mede op basis van de trainingen die SWSL heeft ontwikkeld (sinds 2005), is de Vrijwilligers Academie in staat om een training “vertrouwenspersonen” aan te bieden. Door partnerschap aan te gaan met de Vrijwilligers Academie breken we met een 15 jarige traditie binnen de organisatie. In 2005 heeft SWSL vrijwilligers getraind als zorgvrijwilligers, aspirant ervaringsdeskundigen en hebben deze trainingen ook overgedragen aan organisaties elders in de stad (o.a. Oost en Zuidoost). Omdat het toerusten van vrijwilligers een “vak” apart is en de core business van SWSL niet op dit terrein ligt, hebben we met succes een partnerschap kunnen aangaan met de Vrijwilligers Academie.

Aan de training “Vertrouwenspersonen” kunnen maximaal 12 mensen deelnemen. Voor de Hulp de Buurt bij Armoede initiatieven is er ook een training “Aspirant-ervaringsdeskundige”. Deze training is bedoeld voor vrijwilligers die in staat zijn hun eigen (levens) ervaring met armoede en/of armoede gerelateerde problematieken, in te zetten ter ondersteuning van de ander.

Vrijwilligers moeten eerst getraind zijn voordat zij gekoppeld kunnen worden aan een hulpvragende bewoner of kunnen aansluiten bij Hulp in de Buurt bij Armoede initiatieven. Tijdens hun functioneren in de praktijk ontvangen zij begeleiding en intervisie. Dit wordt geleverd door de coördinator. Op jaarbasis vinden er 10 intervisie bijeenkomsten plaats.

De coördinator ziet erop toe dat ook de (arbeidsmarkt)ontwikkelingskansen van de vrijwilligers serieus worden genomen (Persoonlijke Ontwikkel Plan gesprekken).

Deskundigheidsbevorderende trainingen, bijvoorbeeld op het gebied van “somberheid en depressie”, “schulden”, “huiselijk geweld” of “verslaving” zijn beschikbaar. Op jaarbasis vinden er 3 trainingen in modules van 4 bijeenkomsten plaats. Hiervoor wordt deskundigheid van buitenaf ingevlogen (zoals preventiemedewerkers van Arkin, Combiwel (SHV), Veilig Thuis, Jellinek). De deskundigheidstrainingen worden aangeboden in dagdelen van elk 2,5 a 3 uur.

Partner, Vrijwilligers Academie

De Vrijwilligersacademie verzorgt de trainingen van vertrouwenspersoon en aspirant ervaringsdeskundigen.

Op jaarbasis impliceert dit één training voor vertrouwenspersonen (max. 12 deelnemers) en één training aspirant ervaringsdeskundigen (ook voor max. 12 deelnemers).

Alle trainingen voor “vertrouwenspersonen” en “aspirant ervaringsdeskundigen” bestaan uit acht bijeenkomsten van 2,5 a 3 uur en wordt verzorgd door een ervaren trainer van VA. De werving en selectie van de deelnemers aan de trainingen worden gedaan door SWSL.

Wederkerigheid, geen klanten maar participanten

Hulpvragende bewoners die bij het Makelpunt worden aangemeld of via Hulp in de Buurt bij Armoede initiatieven aankloppen, zijn geen klanten. Ook hulpvragende bewoners worden uitgenodigd en uitgedaagd om hun ervaringen en talenten in te zetten. Immers, ook hulpvragende bewoners kunnen andere bewoners stutten, sterken, een luisterend oor bieden. Met de ander interesse(s) delen of een talent en zomaar wat tijd en belangstelling delen. Wederkerigheid wordt dat genoemd.

“Wederkerigheid” is een van de kernwaarden van SWSL. Deze waarde blijkt effectief te zijn in het afleggen van slachtoffergedrag en stimuleert de motivatie en kracht tot zelfredzaamheid.

Wederkerigheid en empowerment zijn twee kanten van dezelfde medaille.

De andere kernwaarde van SWSL is die van “samenredzaamheid”. Iedereen groeit, ontwikkelt zich in collectieve verbanden. In je eentje herstellen of in je eentje – al dan niet met hulp van een hulpverlener – uit langdurige armoede klauteren is slechts weinigen weggelegd. In collectieve verbanden, netwerken, groepsactiviteiten, lotgenoot of bondgenoot activiteiten, spreken we van “samenredzaamheid”. Samen een gemeenschap opbouwen in de wijk dat als vangnet en springplank kan dienen, voor jezelf en voor de ander (zie 4.2.4.).

Samengevat

Tijdspad	Jan-maart , werven en toerusten vertrouwenspersonen Maart-mei , werven en toerusten aspirant-ervaringsdeskundigen Vanaf april , aansluiting bij laagdrempelige spreekuren en/of activiteiten in de buurt, één op één afspraken en koppelingen. In de loop van het jaar (na iedere deskundigheidstraining), informatieve (preventieve) bijeenkomsten in de twee buurten.
Trainingen en ondersteuning	Vertrouwenspersonen, spreekuurhouders 1 x 10-12 vrijwilligers (VA) Aspirant ervaringsdeskundigen in armoede, 1 x 8 vrijwilligers (VA) 3 (x 4 dagdelen) Deskundigheidstrainingen, 4 x 8-10 vrijwilligers 10 Intervisie bijeenkomsten (8-10 vrijwilligers)
Informatieve (preventieve) bijeenkomsten in de buurt	6
Toeledingen hulpvragers	Combiwel, MADI, sociaal raadslieden, SHV, Spuistraat 10 advocaten, WPI, OKC, huisartsen
Toeledingen naar sociale activiteiten, netwerken	Lokale partners
Samenwerking overige partners	St. Aminah, St. Raad is Daad, Operatie Periscoop, Cascoland, Blik op Talent, Gouden Mannen, zelforganisaties Mansveltschool, Dock, Bos en Lommerschool, Narcis Queridoschool, Moskee Badr en Mevlana.
Waar in West	Kolenkitbuurt en Landlustbuurt
Organisatie	Coördinatie SWSL
Trainingspartner vrijwilligers	Vrijwilligers Academie

4.2.4. Samenredzaam initiatieven voor specifieke doelgroepen

In Bos en Lommer is met name in de Kolenkitbuurt het aantal eenoudergezinnen bovengemiddeld. En ook in de Landlustbuurt groeien veel kinderen met alleen een moeder op. De meeste van deze huishoudens betreft moeders met twee of meerdere kinderen en moeten rondkomen van een minimuminkomen. Een kwetsbare doelgroep, waarbij ook andere problemen op de loer liggen; denk

aan schuldenproblematiek, geestelijke en lichamelijke gezondheidsproblemen, psycho-sociale klachten, opvoedingsproblemen, huiselijk geweld en sociaal isolement.

Hoewel Bos en Lommer gekenmerkt wordt door een jonge bevolking, wonen er in de Kolenkit en Landlust ook veel kwetsbare ouderen. In de Kolenkit betreft dit vooral veel oudere migranten van de eerste generatie.

Herstellen doe je zelf, maar het best samen met anderen. Dit geldt ook voor het proces om uit een schijnbaar uitzichtloze situatie te komen; het gevecht om het hoofd boven water te houden, als het water aan je lippen staat, de strijd tegen eenzaamheid en sociaal isolement als je niet meer mee kunt doen. Eén van de waarden die achter de B.O.S. werkwijze schuil gaan, is “samenredzaamheid”. Iedereen groeit, ontwikkelt zich in collectieve verbanden. In je eentje herstellen of in je eentje – al dan niet met hulp van een hulpverlener – uit langdurige armoede klauteren is slechts weinigen weggelegd. In collectieve verbanden, netwerken, groepsactiviteiten, lotgenoot of bondgenoot activiteiten, spreken we van “samen redzaamheid”.

In samenwerking en afstemming met andere initiatieven en (in)formele partners worden getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen getraind en gecoacht ten behoeve van de inrichting samenredzaamgroepen voor specifieke doelgroepen, te weten: alleenstaande moeders, kwetsbare ouderen en/of mantelzorgers.

Effect en resultaat van een samenredzaamgroep

- Ervaren en getrainde vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen functioneren als rolmodel voor de anderen.
- Door het luisteren en delen van ervaringen van de anderen ontstaat vertrouwen en bondgenootschap.
- Door de herkenning en erkenning van het probleem/de situatie voelt men zich minder eenzaam.
- De deelnemers voelen zich begrepen, niet alleen door de inzet van ervaringskennis van hun begeleiders, maar ook door hun diverse culturele en levensbeschouwelijke achtergrond.
- Vertrouwenspersonen en aspirant-ervaringsdeskundigen bevorderen de activering, participatie en samenredzaamheid.

Ervaring leert dat er bij bewoners (zorgvrijwilligers) die op andere bewoners een beroep doen, graag op hun beurt tijd, talenten, kennis, inzicht, ervaringen en netwerken willen benutten en inzetten. Ook dit leidt tot activering en participatie. En dat deze deelname aan de samenleving – hoe gering dan ook – bevorderlijk is voor het welzijn en de gezondheid. Participatie en het verbeteren van zelfredzaamheid zijn in deze onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Het traject tot inrichting en uitvoering van samenredzaaminitiatieven verloopt in 4 fasen.

Fase I, Training

De potentiële begeleiders van de samenredzaaminitiatieven ontvangen een training van vier dagdelen, gericht op het inrichten en begeleiden van een samenredzaamheidsinitiatief en hun specifieke rol en functie als samenroeper, gespreksleider, coach, verbinder, ondersteuner en rolmodel met de vaardigheden die daarbij horen.

Fase II, Voorbereiding

De deelnemers worden begeleid in het maken van een plan van aanpak aangaande werving, deelname, proces, programma en doelstelling ter voorbereiding en inrichting van hun samenredzaamheidsinitiatief. Hierbij horen ook contact en overleg met organisaties of initiatieven (formeel en informeel) die met genoemde doelgroepen in contact komen, voor afstemming, samenwerking en mogelijkheid van gebruik van locatie voor bijeenkomsten.

Fase III, Uitvoering

De begeleiders van de samenredzaaminitiatieven kunnen aan de slag met hun plan van aanpak en deze ter uitvoering gaan brengen. Gedurende het hele proces ontvangen zij wekelijks coaching (in de praktijk in tweetallen) en één keer per maand wordt intervisie voor de hele groep aangeboden; groepscoaching.

Fase IV, Evaluatie

Gedurende het hele proces van uitvoering wordt er om de drie maanden geëvalueerd over de rol van de begeleiders, de deelname van bewoners uit de doelgroep, het groepsproces en het effect hiervan op alle betrokkenen en wordt de aanpak of het programma eventueel bijgesteld, zodat de wijze waarop het samenredzaamheidsinitiatief (samen) wordt vormgegeven aan blijft sluiten bij de behoeften van de doelgroep.

Doorstroming, activering en participatie

De deelnemers aan het samenredzaamheidsinitiatief kunnen in principe een jaar aan de bijeenkomsten deelnemen, maar gedurende de bijeenkomsten besteden de begeleiders ook aandacht aan activering en participatie en zullen dit stimuleren. Wanneer betreffende deelnemers daar aantoe zijn, zal samen met hen worden besproken wat zij nodig hebben om hun zelfredzaamheid verder te bevorderen of om hun kennis, ervaring en talenten in te kunnen zetten voor anderen (wederkerigheid) en hiermee weer mee te doen in de samenleving.

Dit kunnen Nederlandse taallessen zijn, computerlessen, budgetcursussen, empowerment- en assertiviteitstrainingen, 1001 krachttraining, sportactiviteiten, cursussen over gezond eten en bewegen, (sociale) activiteiten bij vrijwilligersorganisaties of door zelf actief te zijn als vrijwilliger bij een organisatie of initiatief met activiteiten als hulp in de keuken, gastheer of gastvrouw, klusjesman- of vrouw, naailessen geven of het delen van andere talenten of hobby's.

Persoonlijk Ontwikkelings Plan (POP)

Met begeleiders van de samenredzaaminitiatieven vindt twee keer per jaar een POP gesprek plaats, waarbij gereflecteerd wordt op zijn of haar functioneren, de leerdoelen en de ambities voor verdere scholing, werk of persoonlijke ontwikkeling. Hierdoor kunnen ook zij, afhankelijk van de wensen en de ambities, na een jaar doorstromen of uitstromen naar een andere activiteit, training, opleiding of baan.

Samengevat

Tijdspad, inrichting	Mei-juli, werven en toerusten van vrijwilligers (Fase I) Sep-okt , voorbereiding (Fase II) Okt-dec, uitvoering en evaluatie (Fase III en IV)
Training	8-10 Vertrouwenspersonen en aspirant ervaringsdeskundigen
Aantal samenredzaamgroepen	4
Aantal begeleiders per groep	2
Aantal deelnemers per groep	8
Frequentie bijeenkomsten	Wekelijks vanaf okt-dec
Toeleidingen deelnemers	Combiwel, WPI, St. Aminah, Gouden Mannen, Vrouwen Vooruit, Dock, zelforganisaties Mansveltschool
Toeleidingen naar sociale activiteiten, cursussen, trainingen, netwerken	Lokale partners
Waar in West	Kolenkitbuurt (2), Landlustbuurt (2)
Organisatie	Coördinatie SWSL